

Sanat Eğitiminde Dijital Görsel Kültüre Dayalı

Görsel Pedagojik Yansımaların Sorgulanması

Yüksek Lisans

Ela KANTARCI

Eskişehir 2025

**Sanat Eğitiminde Dijital Görsel Kültüre Dayalı
Görsel Pedagojik Yansımaların Sorgulanması**

Ela KANTARCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Güzel Sanatlar Eğitimi /Ana Sanat Dalı

Resim-İş Öğretmenliği Programı

Danışman: Prof. Suzan Duygu BEDİR

Anadolu

Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim

Enstitüsü Temmuz

2025

Eskişehir

ÖZET

SANAT EĞİTİMİNDE DİJİTAL GÖRSEL KÜLTÜRE DAYALI GÖRSEL PEDAGOJİK YANSIMALARIN SORGULANMASI

Ela KANTARCI

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Resim-İş Öğretmenliği Programı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temmuz 2025

Danışman: Prof. Suzan Duygu BEDİR

Çağdaş sanat eğitimi alanında, dijital görsel kültürün entegrasyonu, özellikle pedagojik yansımalar açısından hem fırsatları hem de zorlukları beraberinde getirmiştir. Görsel medya araçlarının eğitim ve öğretimde kullanılan strateji ve yöntemleri ele alan görsel pedagoji, dijital teknolojilerin de yaygın kullanımı nedeniyle etkili ve verimli bir dönüşüm sürecine evrildi. Bu değişim ile sanat eğitimcilerin eğitim ortamları içerisindeki uygulamaları üzerine nasıl düşündüklerinin, yaklaşımlarını nasıl entegre ettiklerini, hızla gelişen dijital ortamın karmaşıklıklarında nasıl yol aldıklarının eleştirel bir şekilde incelenmesini gerektirmektedir. Dijital araçların ve dijital kültür unsurlarının eğitim süreçlerine entegre edilmesiyle birlikte, sanat eğitimi ortamında teknolojik becerilerin gelişimi desteklenebilmekte; dijital metinler ve sanal içerikler yoluyla kurulan dolaylı deneyimler, küresel uygulamalarla paralel etkinliklerin ortaya çıkmasına olanak sağlayabilmektedir. Sanat eğitimi alanında eğitimci yetiştirmeye yönelik güncel gelişmelere dair çalışmaların sınırlı olması, bu alanda araştırma temelli bilgi üretiminin yeterince gelişmediğini göstermektedir. Teknolojinin pedagojik uygulamaları nasıl etkilediğini ve eğitimcilerin mesleki gelişimini nasıl şekillendirdiğini keşfetmek hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler: Dijital Görsel Kültür, Görsel Pedagoji, Sanat Eğitimi, Dijital Teknolojiler, Eğitim Teknolojileri.

ABSTRACT

VISUAL PEDAGOGICAL REFLECTIONS BASED ON DIGITAL VISUAL CULTURE IN ART EDUCATION INQUIRY

Ela KANTARCI

Department of Fine Arts Education

Anadolu University, Graduate School of Education, July-2025

Supervisor: Prof. Suzan Duygu BEDİR

In the field of contemporary art education, the integration of digital visual culture has brought both opportunities and challenges, especially in terms of pedagogical reflections. Visual pedagogy, which deals with the strategies and methods used in the teaching and learning of visual media tools, has evolved into an effective and efficient transformation process due to the widespread use of digital technologies. This change requires a critical examination of how art educators think about their practices in educational settings, how they integrate their approaches, and how they navigate the complexities of the rapidly evolving digital environment. With the integration of digital tools and elements of digital culture into educational processes, the development of technological skills in the arts education environment can be supported; indirect experiences established through digital texts and virtual content can enable the emergence of activities in parallel with global practices. The limited number of studies on current developments in educator training in the field of art education shows that research-based knowledge production in this field is not sufficiently developed. It is vital to explore how technology affects pedagogical practices and shapes the professional development of educators.

Keywords: Digital Visual Culture, Visual Pedagogy, Art Education, Digital Technologies, Educational Technologies.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Ela KANTARCI

STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES

I hereby truthfully declare that this thesis/dissertation is an original work prepared by me; that I have behaved in accordance with the scientific ethical principles and rules throughout the stages of preparation, data collection, analysis and presentation of my work; that I have cited the sources of all the data and information that could be obtained within the scope of this study, and included these sources in the references section; and that this study has been scanned for plagiarism with “Scientific Plagiarism Detection Program” used by Anadolu University, and that “it does not have any plagiarism” whatsoever. I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

Ela KANTARCI

ETİK KURUL BELGESİ BEYANNAMESİ

07/07/2025

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Ela KANTARCI

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Güzel Sanatlar
BAŞLIK:	Sanat Eğitiminde Dijital Görsel Kültüre Dayalı Görsel Pedagojik Yansımaların Sorgulanması
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. S. Duygu ERİŞTİ
TEZ YAZARI:	Ela KANTARCI
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu

ÖN SÖZ /TEŞEKKÜR

Bu tez çalışması, yalnızca akademik bir emeğin değil, aynı zamanda yaşadığım kişisel sürecin, zorlukların ve dayanışmanın da bir ürünüdür. Her adımda yanımda olan, destek veren ve inancını hissettiren tüm kişi ve kurumlara gönülden teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca akademik bilgisi, rehberliği ve sabrıyla bana yol gösteren, her zaman destekleyici yaklaşımıyla yanımda olan çok değerli danışman hocam **Prof. Dr. Suzan Duygu Erişti**'ye en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecimin önemli bir parçası olan jüri değerlendirmelerinde kıymetli katkılarını sunan **Prof. Dr. Necla Coşkun** ve **Dr. Öğr. Üyesi Yeliz Erdoğan**'a, yapıcı eleştirileri ve değerli önerileri için ayrıca teşekkür ederim.

Bu süreçte akademik gelişimime katkı sunan, yol gösterici düşüncelerini benimle paylaşan **Dr. Öğr. Üyesi Özgür Uğuz**'a, yalnızca akademik değil psikolojik olarak da destek verdiği için minnettarım.

En büyük gücüm ve motivasyon kaynağım olan **aileme**, özellikle sevgili **anneme**, **ablama** ve tüm yakınlarıma sonsuz teşekkür ederim. İyi günde kötü günde her zaman yanımda oldukları için onların varlığına şükran duyuyorum.

Ayrıca, bu süreçte beni yalnız bırakmayan, anlayışla yanımda duran tüm dostlarıma da teşekkür etmek isterim. Verdikleri manevi destek, bu yolculuğu daha dayanılır kıldı.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen herkese, destekleri ve katkıları için içtenlikle teşekkür eder, bu süreci benimle paylaşan herkese minnettar olduğumu belirtmek isterim.

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI

Bu tezi hazırlarken (örneğin ChatGPT, Gemini, DALL-E vb.) üretken yapay zekâ programlarından destek aldığımı/almadığımı beyan ederim. Tezin hazırlığı aşamasında üretken yapay zekâ programlarından (örneğin çeviri, bilimsel makale vb.) desteği aldım. Üretken yapay zekâ programlarından aldığım bilgilerin doğruluğunu kontrol ettiğimi bildiririm.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Ela KANTARCI

DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE

I declare that I received support from generative artificial intelligence programs (for example ChatGPT, Gemini, DALL-E, etc.) while preparing this thesis/dissertation. I have received support from generative artificial intelligence programs (for example language translation, access to scientific articles, etc.) during the preparation of the thesis/dissertation. I declare that I have checked the accuracy of the information I received from generative artificial intelligence programs.

I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

Ela KANTARCI

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	v
STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES	vi
ETİK KURUL BELGESİ BEYANNAMESİ	vii
ÖN SÖZ /TEŞEKKÜR	ix
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI	x
DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE .	xi
İÇİNDEKİLER	xii
GİRİŞ.....	1
Araştırmanın Problemi	1
Araştırmanın Amacı.....	1
Araştırmanın Önemi.....	2
2. ALAN YAZIN	3
2.1 Görsel Kültür ve Kavramsal Boyutları	3
2.1.1 Görsel Kültür Yansımalarının Bireylerin Algılama Sürecine Yansımaları.....	4
2.1.2 Görsel Kültür ve Göstergebilim	5
2.2 Dijital Görsel Kültür, Yeni Medya ve Sanat Bağlamı.....	6
2.2.1 Medya Okuryazarlığı ile Görsel Kültürün İlişkisi.....	7
2.2.2 Dijital Kültürde Sanat ve Sanat Eğitimi.....	8
2.2.3 Sanat Eğitimcileri ve Dijital Görsel Kültür.....	8
2.2.4 Sanat Eğitiminde Görsel Kültür ve Görsel Kültürün Eğitimi.....	10
2.2.5 Sanat Eğitiminde Dijital Teknolojilerin Yansımaları	11
2.3. Çağdaş Sanat Sorgulamalarında Görsel Kültür Çerçevesi	11

2.4 Görsel Kültürde İmge ve "Görsel Kültürde Gaze" Kavramı	12
3. YÖNTEM	13
3.1 Araştırma Modeli.....	13
3.2 Araştırma Ortamı.....	13
3.3 Çalışma Grubu	13
3.4 Veri Toplama Tekniği ve Aracı	14
3.4.1. Odak Grup Görüşmesi	14
3.4.2. Doküman İncelemesi.....	14
5 BULGULAR.....	15
5.1. Odak Grup ve Doküman İncelemesi Görüşmesi Verileri	15
6. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	36
6.1. Sonuç.....	36
6.2. Tartışma.....	36
6.3.1. Araştırmaya Dönük Öneriler	38
Uygulamaya Dönük Öneriler.....	39
KAYNAKÇA.....	40
EKLER	1
ÖZ GEÇMİŞ	12

GİRİŞ

Çalışmanın bu bölümünde sırasıyla araştırmanın problem, temel ve alt amaçları ve araştırmanın önemi sunulmaktadır.

Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın konusu dijital görsel kültürün hem günümüz dijital dünyasındaki yerinin sorgulanması hem de sanat eğitiminde ortaya çıkardığı görsel pedagojik yansımaların sanat eğitimcileri ve sanat üzerinde oluşturduğu olası dönüşümleri ortaya koymaktır. Gelişen teknolojinin sanat eğitime entegre edilmesi, uygulanması ve eleştirel düşünülmesi de bu bağlamda öne çıkan boyutları oluşturmaktadır.

Dijital teknolojilerin ve dijital medya platformlarının yaygınlaşmasıyla şekillenen dijital görsel kültür, görsel içeriğin üretimi, dağıtımı ve tüketimini kapsayan geniş bir kültürel yapıya sahip olması sebebiyle; Fotoğraflar, videolar, grafikler, infografikler, NFT'ler, online galeriler ve sanat platformları, grafik tasarım yazılımları, 3D modelleme ve animasyon, etkileşimli enstalasyonlar dijital sanat eserleri, animasyonlar ve daha birçok görsel öğeyi içermektedir. Dijital görsel kültürün ortaya çıkmasında ve gelişmesinde birçok teknolojik ilerleme etkili olmuştur. Bu gelişmelerin sanata, sanatçıya, sanat eğitimcisine ve görsel pedagojik süreçlere yansımaları ve sorgulanması sonucunda sanat eğitimcilerinin teknolojik çağın gereklerine uygun sanat eğitimi verebilmesi kaçınılmaz hale geldiği görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde öğretmen yetiştirme süreçlerinde dijital görsel kültüre dayalı görsel pedagojik yeterliklerin sorgulanması amaçlanmıştır. Bu bağlamda sanat eğitiminde dijital görsel kültürün uzantıları ve işe koşulmasının gerekliliği bağlamındaki değişimler araştırmanın temel dayanağını oluşturmaktadır. Dijital odaklı görsel içeriklerin merkezi bir rol oynadığı dijital medya ortamları eğitim-öğretim süreçlerinde kimi yeni yeterlik alanlarını karşımıza çıkarmaktadır. Bu yeterlikler öğrenci ve öğretmen açısından eleştirel bir bakış açısını gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda sanat eğitiminde yaşanan bir dönüşüm söz konusudur. Dijital medya odağında veri görselleştirme, dijital hikâye anlatımı, yapay zekâ destekli programları etkili kullanma

gibi unsurlar, dijital görsel kültürün görsel pedagojik süreçlerde ve sanat eğitiminde önemini pekiştirmektedir.

Bu çerçevede bu araştırmada sanat eğitimi öğretmen adaylarının dijital görsel kültür pedagojisindeki rolü, sanat eğitiminin değişen rolü, sanat eğitiminde görsel pedagojik çerçevedeki dönüşümlere ve yeniliklere bakış açısı sorgulanmıştır.

Bu çerçevede araştırmada yanıtı aranacak sorular aşağıdaki gibidir:

- Görsel sanatlar öğretmen adaylarının; dijital görsel kültürün sanat eğitimi ve görsel pedagojik yaklaşımlar üzerindeki yansımalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Görsel sanatlar öğretmen adaylarının dijital görsel kültürün yapılanmasında sanat eğitiminin öğretmen yeterlikleri çerçevesinde rolüne ilişkin görüşleri nedir?
- Görsel sanatlar öğretmen adaylarının dijital görsel kültürün yapılanmasında sanat eğitiminin yeni nesil öğrenen yeterlikleri çerçevesinde rolüne ilişkin görüşleri nedir?
- Dijital görsel kültüre dayalı görsel pedagojik yeterlikler çerçevesinde sanat eğitimcisinin rolüne ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Dijital görsel kültür teknolojinin de dönüşümü ile birlikte sanat, tasarım ve sanat eğitimi üzerinde önemli yansımalar oluşturmaktadır. Bu yansımaların temelinde görsel kültürün dönüşümü yer almaktadır. Bu dönüşümün referansta bulunduğu dijital bağlam çok boyutlu bir yapıdır ve bu yapıya dönük farkındalık, öğrenci yeterliği ve sanat eğitiminin dönüşümü gereksinimi karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda araştırma konusu doğrultusunda elde edilen sonuçların ve sorgulamaların sanat eğitimi programlarındaki görsel kültür yeterlikleri çerçevesinin yeniden ele alınması gerekliliğini ortaya koyduğu söylenebilir. Çünkü günümüzde teknolojik dönüşümlerle birlikte öne çıkan görsel kültür yeterlikleri dijital medya, görsel pedagojik okuryazarlık, teknoloji okuryazarlığı, eleştirel düşünme, dijital etik, çoklu medya etkileşimlerine dayalı yaratıcı sorgulama gibi yeterlik alanlarını içermektedir. Bu noktada sanat eğitimi program ve içeriklerinin dijital görsel kültüre dönük güncellenmiş yeterlik alanlarını öğrenci gereksinimleri bağlamında yapılandırma noktasında alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. ALAN YAZIN

2.1 Görsel Kültür ve Kavramsal Boyutları

Görsel kültür, hayatımızın birçok noktasında zihnimizdeki görsel algıları ve biçimleri etkileyen, sadece görünen biçimleri değil görünmeyen biçim ve imgeleri anlamlandırılmamızı sağlayan görsel çeşitliliğin algılanması için öğretici bir rehber niteliğindedir. Sokakta yürüdüğümüz bir anı anımsamaya çalışalım, otobüs duraklarında asılı olan reklamlardan, sokak duvarlarında asılı olan afişlere, mağazalarda gördüğümüz ürün reklamlarından elimizdeki cep telefonun içinde yüklü olan uygulamalara kadar görünen ve görsel imgelere sahip birçok nesne görsel kültür çerçevesinde değerlendirilebilir. Görsel ve kültür kavramları ayrı ayrı incelendiğinde verilen örnekleri daha iyi anlayabiliriz. Görsel, kavramı en basit tanım ile görünen, zihinde önceden oluşturulmuş görsel şemalar ile anlamlandırılan, gözümüz ile gördüğümüz hemen hemen her şey olarak ifade edilebilir. Kültür ise geçmişten geleceğe toplumların yapı taşlarını oluşturan durumların diğer toplumlar ile olan farklılıklarını kuşaklara aktaran maddi ve manevi bütün değerleri kapsayan alandır. Bu çerçevede görsel kültür kavramı ise gözle görülen durumların bireyin kendi kültürü içerisinde, başat olan değerleri içerisinde anlamlandırdığı ve yorumladığı bir disiplindir. Hayatımızda bu kadar önemli bir yere sahip olan görsel kültür ürünlerinin yansımaları da tahmin edilebileceği gibi oldukça önemlidir.

Kerry Freedman göre görsel kültür geçmişte insan üretiminin sonucu olan ve günlük yaşamda karşılaştığımız yapılar, mimariler, bahçeler vb. çoğu yapı günlük yaşamın bir parçası haline geliyor. Kitle iletişim araçları ve internet gibi alanlar sayesinde görsel kültürün sadece sanat alanında değil, günlük yaşamın birçok noktasında ekolojik ve benlik kavramları ile toplumla iç içe olduğunu ifade ediyor (Kerry Freedman, 2003). Bilincimize yerleşen görsellerin ve imgelerin ilerleyen süreçlerde başka alanlara ve durumlara etki edeceği apaçık ortadadır. İnsanlar tarafında sürekli olarak zihinde bir mücadele içinde olan, eleştirilen ve irdelenen estetik imgelere anlam yükleme endişesi görsel kültür çeşitliliğindeki ürünler arttıkça artmaya devam edecektir.

Barnard'a göre görsel; işlevi, iletişimi ve estetik bağlamlarıyla yorumlanabilen tekrardan üretilebilen ve değiştirilebilen her şeydir. Görsel kültür ise, kültürlerin ortaya çıkardığı değerlerin görseller yolu ile tekrardan üretilmesi, yorumlanmasıdır (Barnard, 2002).

Kültür, bireyin varoluş amacını dönüştürmesi, geliştirmesi ve yaratması inancına göre şekillenebilen bir kavramdır. Bu anlamda görsel kültür, değerlerin ve inançların belirli normlar çerçevesinde görselleştirilmesine ve bireyin varoluşuna uygun olacak şekilde yorumlanabilmesine açık bir kavram olarak yorumlanabilir. İnsanın yaşadığı doğaya anlamlar yüklemesi sahip olduğu amaçlar ile mümkündür. Bu amaçlar doğrultusunda da birey, çeşitli kaygıları bünyesinde barındırır. Bu kaygıları görsel olarak ifade etmek istediğinde de başvurabileceği kavram " görsel kültür" dır (Çelikli, 2021).

Görsel kültür çalışmalarını 21. yüzyıldaki dijital medya araçları ile ortaya çıkarmak ve belirli bir kitleye sunmak mümkündür. Değişen ve gelişen yüzyılda; mimari, reklam, bilgisayar, telefon, film, web sitesi, yapay zekâ uygulamaları, dergi, oyunlara kadar genişleyebilen görsel kültürü sanat çevresinde düşündüğümüz zaman ortaya çıkarıp üretebileceğimiz birçok kavram ve üretim ile karşı karşıya kalırız. Çağdaş sanat pratiklerinden, sanat estetiğine ve estetiğe, dijital sanattan, yeniden üretim konularına kadar genişleyen bir yelpaze ile karşılaşmak mümkündür (Çelikli, 2021).

2.1.1 Görsel Kültür Yansımalarının Bireylerin Algılama Sürecine Yansımaları

Freedman'a göre insanların beyinlerinde var olan şemalar, yaşamlarının birçok noktasında benliğini bulmasını, kendini fark etmesini ve tanımasını sağlayan alanlardır. Bu noktada ise zihinde yer alan görsel şemaların hangi alanlarda ne durumda ve şekilde su üstüne çıkıp bireyin zihnini tetiklediği önemlidir. (Freedman, 2003). Ortaya çıkan zihinsel formlar insanların yaşamlarını anlamlandırmasını ve yeni biçimler ortaya çıkarmasını sağlamaktadır. Oluşan anlamlar bireyin içinde bir nevi yıkım oluşturur. Her yıkım farklı bir bağlam ve anlamı içerir.

Teknolojinin insan hayatındaki yerini düşündüğümüzde bir gün içerisinde maruz kaldığımız görsel çeşitliliğin zihnimizde oluşturduğu imgeler hem kendi benliğimizde hem de hayata olan bakış açımızda farklılıklara yol açar. Video izlerken aniden çıkan reklamlardan veya haberlerin araya girmesi ile izlediğimiz reklamlardan, okuduğumuz gazete haberlerine kadar geçen sürede karşı karşıya kalınan anlar bireyin kimliğini oluşturmada etkilidir. Sonuçta ise görülen imgeler asıl durumu değil, durumun altında yatan temsilleri yansıtmaya çalışır. İnsan bilincinin altında yatan anlamlar ile şekillenen imgeler, toplumun bireye kazandırdığı kültürün yardımı ile şekillenir.

Duncum’a göre görsel kültürün çalışma alanı üçe ayrılır;

1.Kültürel Çalışmalar

2.Materyale Dayalı Kültür Çalışmaları

3. Çağdaş Sanat Uygulamaları *şeklinde üç ana başlıkta toplanır.*

Kültürel çalışmalar, farklı disiplinler bir aradadır ve toplumun dinamiklerini önemser. Filmler, videolar veya reklamlar gibi... Materyale dayalı çalışmalar ise, nesnenin somut olarak ne anlama geldiği ile ilgili değil, nesnenin öz yapısını temele alır. Nesnenin insan zihninde oluştuğu biçimi ile ilgilenir. Evrensel çapta tercih edilen bir yemek firmasının ortaya çıktığı ülke ile bütünleşmesi örnek olarak verilebilir. Çağdaş sanat uygulamaları ise sanat alanındaki durumların günümüzdeki çağdaş ve değişen sanatına uygun olacak şekilde uygulamaları kapsar (Duncum, 2003). Verilen ana başlıklar doğrultusunda bireyin yaşamındaki karşılaştığı görsel imgeler, insan zihninde değişimlere yol açarak hayata bakış açısında farklılıklara yol açacaktır. Gördüğü görseli yorumlama veya eleştirel yaklaşma konularında farklılıklar olacaktır.

2.1.2 Görsel Kültür ve Göstergebilim

Görsel kültürü anlamak sadece tanımlamaktan öteye geçer; bu alanda kullanılan çalışma yöntemlerini de açıklamak gerekir. Görsel kültürel çalışmalar, görsel deneyimlerin sosyal ve kültürel yönlerini inceler. Bu çalışmalar, görsel mesajların, anlamların ve eleştirilerin incelenmesinin yanı sıra, farklı görsellerin nasıl üretilebileceğine de odaklanır. Göstergebilim, görsel kültür çalışmalarında sıkça kullanılan bir yöntemdir. Sanat da görsel kültürün bir parçasıdır ve sanatçılar, diğer görsel kültürel medyaları kullanarak sanat ve diğer görseller arasındaki sınırları bulanıklaştırabilirler. Bu, sanat eğitimi ve sanat eleştirisi üzerinde önemli etkiler yaratır. Bu nedenle, sanat eğitiminde görsel kültür çalışmalarının artması dikkat çekicidir (Duncum, 2033).

İmgeler, işaretler ve semboller gibi görsel kültürün tüm çıktıları ve sanat eserleri, göstergelerden oluşur ve görsel kültürün yapı taşlarıdır. Görsel kültür çalışmaları, ideoloji ve iktidar, temsil, algı, metinler ve çok biçimlilik gibi temel konuları inceler. Görsel imgeler, toplumsal söylemler aracılığıyla anlam kazanır ve bu anlamlar eleştirel çalışmaların temelini oluşturur. Göstergebilime dayalı görsel kültür okumaları, sanat

eğitimi öğrencilerinin farkındalığını artırır ve sanat dünyasını çevreleyen sorunları çözmeye teşvik eder (Çelikli, 2021).

2.2 Dijital Görsel Kültür, Yeni Medya ve Sanat Bağlamı

Görsel sanatlar içinde dijital görsel kültürün yapılanmasında sanat eğitiminin yeni nesil öğrenen yeterlikleri çerçevesinde önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Dijital teknolojilerin ve bilimin gelişmesiyle birlikte, görsel dilin değişime uğradığı ve bu değişimlerin hayata bakışımızı ve algılayışımızı ciddi şekilde etkilediği görülmektedir. Dijital görsel kültür dijital teknolojilerin uzantıları ile karşımıza çıkmakta ve dijitalliğin egemenliğine dayalı algısal çerçeve oluşturan bir yapı ortaya koymaktadır. Yani görmek, algılamak, anlam yaratmak çerçevesindeki kültürel oluşumlar dikkati çekmektedir. Dijital görsel kültüre dönük yeterliklerle ilintili olarak öğrencilerin dijital dünyada farkındalık geliştirmelerine dönük becerileri kazanmalarında sanat eğitiminin rolü önemlidir. Yeni nesil öğrenenler, dijital dünyada doğmuş ve büyümüş bireyler olarak, dijital teknolojilere ve görsel medya ile iç içedirler (Güney, 2014). Bu öğrencilerin, dijital görsel kültürle olan etkileşimlerini ve bu kültürü nasıl anlamlandırdıklarını doğru bir şekilde yönlendirmek, sanat eğitiminin temel hedeflerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yeni medya, dijital uzantılara dayalı bir etkileşim bağlamında bir yapıya işaret etmektedir. Bu ileti ortamında güncel teknolojilere dayalı etkileşim dijitalliğin ortaya koyduğu birçok yapıyı da içermektedir. Bu yapı içerisinde üretim biçimleri, yayılım, tüketim ve sosyo-kültürel uzantılar gibi birçok boyut mevcuttur (Erişti, 2016). Görsel sanatlar öğretmen adayları sanat eğitiminde yeni medya yansımalarını entegre ederek etkili bir dijital görsel kültür yapısını da oluşturabilirler. Yeni medyanın entegrasyonu sanat eğitiminde dijital görsel kültür bağlamında bir alan yaratmaktadır. Bu alan yeni nesil öğrenen yeterlikleri çerçevesinde değerlendirildiğinde dijital medya okuryazarlığını artırma, öğrencilerin eleştirel düşünmesine zemin hazırlama, yaratıcı ifade ve görsel okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine olanak tanıma gibi boyutları da eğitim sürecine entegre etmek söz konusudur. Dijital görsel kültürün sürekli değişen yapısını anlayan ve bu değişimlere uyum sağlayan bir eğitim yaklaşımı, öğrencilerin dijital dünyada etkin bireyler olmalarını sağlamaktadır.

2.2.1 Medya Okuryazarlığı ile Görsel Kültürün İlişkisi

21.yüzyıldaki yaşanan gelişmeler ile teknolojinin insan hayatındaki önemi gün geçtikçe artmaktadır. Sosyal veya eğitsel alanda sıklıkla kullandığımız teknolojik ağılar çeşitlenerek farklı alanlarda karşımıza çıkabilmektedir. Bu alanlardan bir tanesi ise medya okuryazarlığıdır. Medya okuryazarlığı, medyada yer alan metinlerin veya yazıların eleştirel bir bakış açısı ile irdelenmesidir. Medyayı okumak ile kalmayıp aynı zamanda medyadan edinilen bilgiler ile medyayı yazına dökebilme becerisi de karşımıza çıkabilmektedir.

Medya okuryazarlığı kavramı medya iletilisine farklı bakış açıları ile bakabilme ve iletinin arka planındaki boyutlara dönük verilere ilişkin farkındalık geliştirmeye dayalı yeterlikleri içerir (Bostancı,2019, s 19). Elde ettiği bilgiler doğrultusunda ise kendi bakış açısına göre ürün çıkarmaya ya da medya okuma alanından, medya yazma alanına doğru evrilir. Bu süreçte ise birey ilgi, istek ve beklentilerine yönelik alanlara yönelmeye başlar. Görsellerin yer aldığı sitelerden, videoların gösterildiği ağlara kadar farklı alanlara yönelmeye başlar. Bu noktada ise *görsel kültür* ile *medya okuryazarlığı* arasında bir bağlantı kurmamız gereklidir. Görsel kültür, imge ve görüntülerin düşüncedeki temsilleri, içerisinde barındırdığı kodlar ve bu kodların bireyler tarafından nasıl yorumlanabileceğine dair bilgileri içeren bir disiplindir. Nesneyi bireyin nasıl yorumladığı ve beğeni algısı adı altında nasıl yorumladığı görsel kültürdeki temel noktalardan biridir.

Freedman’a göre medyanın tüketim kültürü ile ilişkisini eğitsel bağlamda bireyler açısından sorgulayıcı ve pedagojik deneyime dönük bir yapı ile ilişkilendirmek görsel kültür ile olanaklı hale gelmektedir. Medya ile ilintili olarak bireylerin düşünce biçimlerinde farklı bakışları edinimleri söz konusu iken bu bakış açılarını görsel kültür ile farkındalık odaklı bir bakış açısına dönüştürmek olanaklıdır (Freedman, 2003).

Görsel kültür ve medya okuryazarlığı teknoloji ile birlikte sanatsal boyutta teknolojik-estetik kavramını da içermektedir (Eker ve Aslan, 2010, s. 261). Bu bağlamda, 21.yüzyılda karşımıza çıkan ürünlerde görsel sembollerin çeşitliliği bir hayli fazladır. Eski medya sanatlarından yeni medya sanatlarına doğru ilerleyen süreçte; Teknolojinin rolünün de bireyler üzerindeki faydasını göz önüne aldığımızda görsel ve teknolojik çeşitliliğin beraberinde getirdiği deneyimler yeni medya ürünleri ortaya koymaktadır. Seelinger’e göre medya çalışmaları “yeni teknolojik estetik araştırmalar” temasına dayalı

olarak kategorize edilmektedir. Bu kategorik yapı içinde sanat ile medya etkileşimine dayalı “sanatsal medyatiklik” kavramı da oluşmaktadır. Yeni ise yönelim olarak farklı yolların yapısal sorgulamasını içerir (Seelinger, 2002, 120).

2.2.2 Dijital Kültürde Sanat ve Sanat Eğitimi

Görsel kültür, etrafımızda gördüğümüz görsellerden tarih boyunca yapılan görsel karşılaşmalara kadar kültürel oluşumların birçok uzantısını içermektedir. Bu çerçevede sanatın resim, heykel, mimari, seramik, baskı gibi birçok alın ile birlikte bu sanatsal alanlardaki bir araya gelmeler, kesişmeler, karşı çıkmalar ya da yok oluşlar, yeniden yapılanmalar gibi birçok anlam boyutu görsel kültürü beslemiştir. Sanat tarihi görsel kültürün önemli bir yapı taşı olarak çeşitliliğinin yanında değişkenliği ile de dinamik bir görsel kültürel sorgulama alanı oluşturmaktadır. Ayrıca toplumsal ve kültürel değişimler görsel kültür ile paralellik içermekte ve kültürel yansıma ve etkileşimler de görsel kültürü besleyen süreçler olarak karşımıza çıkar (Freedman, 2003). Dijitalleşmenin kavram olarak açılımı dijital dünyadaki görsel üretim süreci ile birlikte zenginleşirken dijital görsel kültür kavramını da derinleştirmiştir. Günümüzde bireylerin dijital teknolojik yansıtımları altında yer alan tüm içerikler dijital görsel dünyaya veri olarak yayıldığı gibi dijital görsel kültür alanı içinde de bir boyut oluşturmaktadır (Bedir Erişti, 2023). Bu boyutun günümüz yapay zekâ teknolojileri ile birlikte çok daha çeşitlendiği bir yapı çerçevesinde “dijital görsel kültür” kavramından bahsedilmektedir

2.2.3 Sanat Eğitimcileri ve Dijital Görsel Kültür

Görsel sanatlar öğretmen adayları açısından dijital görsel kültürün sanat eğitimi ve görsel pedagojik yaklaşımlar üzerindeki yansımalarını çeşitli açılardan değerlendirmek söz konusu olabilir. Dijital teknolojilerin sanat eğitiminin dinamiklerini değiştirdiğini ve bu değişimlerin eğitim yöntemlerini dönüştürdüğü göz önünde bulundurulduğunda dijital süreçlerin sanat eğitimin daha etkileşimli ve erişilebilir hale getirmiştir. Dijital görsel kültürün, öğrencilere daha geniş bir perspektif sunarak onların yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak tanınması da bu yansımalar arasındadır.

Ayrıca, dijitalleşmenin sanat eserlerinin üretim sürecine yansımaları ve bu süreçte öğretmenlerin rollerinin evrilmesi de göz önünde bulundurulması gereken bir noktadır. Güney tarafından dijital görsel kültürün öğretmen adaylarına yansımalarının ele alındığı araştırma da bu bağlamı öne çıkarmaktadır. Güney’e göre (2014) öğretmen adayları,

dijital medya okuryazarlığını artırarak, öğrencilerin eleştirel düşünme, yaratıcı ifade ve görsel okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmanın önemini belirtmektedir. Ayrıca araştırma kapsamında öğretmen adaylarına göre dijital teknolojiler, sanat eğitiminde hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin daha yaratıcı ve etkileşimli olmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda, dijital görsel kültürün sanat eğitimine entegrasyonu, öğretmen adaylarının yeni nesil öğrenenlerin ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmesini sağlamakta olduğu söylenebilir.

Dijital görsel kültürün sanat eğitimi boyutu ile öğretmen yeterliklerini dönüştürdüğü düşünüldüğünde dijital dünya, sanal ortam ve deneyim tasarımına dayalı teknolojiler çerçevesinde birçok boyut bu yeterlik alanı ile ilişkilendirilmektedir. Bu bağlamda, dijital görsel kültür hem sanal ortamda var olma ile genişletilmekte hem de deneyim odaklı görsel iletişim süreçlerini yeniden tanımlamaktadır. Manipülasyon kavramının da dijital teknolojilerle birleşerek yeni görsel ileti süreçlerini yapılandığı göz önünde bulundurulduğunda dijital görsel kültürün kapsamı oldukça genişlemektedir (Erişti, 2023). Ayrıca dijital dünyada görsel iletilerin anlatılar aracılığıyla öne çıktığı ve algılanan ile algılanılan arasındaki boşluğu doldurma eyleminin yoğun olduğu düşünüldüğünde bu boşluğun nasıl doldurulduğu ve dijital görsel kültürün sanat eğitiminde bu yönü ile önemi bir kez daha karşımıza çıkmaktadır.

Sanat ve teknoloji arası simbiyotik (iki taraflı faydacı ilişki) ilişkisellik sanat eğitimi farklı dönüşümlerle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu dönüşümler karşımıza dijital sanat pedagojisini çıkarmaktadır. Dijital dünyada teknolojinin anlamla ilişkiselliği ve etkileşimi dijital sanat pedagojisi, algoritmik ve alternatif yaratma yollarına açılmayı içerir. Günümüzdeki teknolojik dönüşümler, yapay zekâ ve algoritmik yapılar ile birlikte yaratıcılık, teknoloji ve pedagoji etkileşimini değiştirmiştir. Bireysel yaratıcılık, toplumsal yaratıcılıkla genişlemiştir. Dijital dünyada sanatın varlığı ve etki alanı, ilişkiselliğe dayalı olarak tanımlanmıştır. Dijital sanat pedagojisi, çağdaş sanat pedagojisini de kapsar. Çağdaş sanatın oluşum süreci, teknoloji ile iç içedir ve bu yapı, sanat eğitiminin önemli boyutlarından biridir (Erişti, 2023). Dijital görsel kültür pedagojisi, dijital eleştirel pedagoji kavramını da ortaya çıkarır. Bu iki pedagojik etkileşim, dijital deneyimler ve süreçlerin yapılandırılmasını gerektirir. Dijital teknolojinin sanatsal bakış açısı ve sanat eğitime entegrasyonu, günlük yaşamın dijitalliğiyle de örtüşür.

Görsel kültür pedagojisi, görsel deneyimin sosyal ve kültürel araştırmasıdır ve insanın nasıl gördüğünü ve gördüğünü nasıl yorumladığını inceler. Öğretmen adayları, dijital görsel kültürün sanat eğitime entegrasyonunda, öğrencilere dijital dünyada başarılı olmaları için gerekli olan becerileri kazandırmanın önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, dijital teknolojiler ve görsel pedagojik yaklaşımlar, sanat eğitiminin öğretmen yeterliklerini yeniden tanımlamaktadır.

2.2.4 Sanat Eğitiminde Görsel Kültür ve Görsel Kültürün Eğitimi

Sanat eğitiminde, oluşturma ve eleştirel kuramlar üzerine temellendirilmiş görsel kültür bağlamındaki yaklaşımlar, öğrencilerin görsel odağındaki deneyim ve anlam yapılandırma süreçlerini içermektedir. Bu yaklaşımlar, bireysel özgünlük, farklılık, yaratıcılık, eleştirel düşünme, tartışma odaklı etkileşimler üzerine kuruludur (Mirzoeff, 1999; Türkkan, 2008). Görsel kültüre dönük görsel ve görselleşmiş olan insan deneyimlerini içeren kavramsal sorgulamalar önem taşımaktadır.

Sanat eğitiminde, toplumsal dönüşüme ve yeniden yapılandırmaya yönelik bir yaklaşım olarak ‘Görsel Kültür’ kavramından bahsetmek olanaklıdır. Çünkü görsel kültür bireylerin çevreleri ve toplumla kültürel bağlamdaki ilişkilerini içermektedir. Sanat, medya, dijital platformların etkileşimi ile gün geçtikçe dönüşen görsel kültür kavramı öğrenciler açısından eleştirel sorgulamayı gerektiren, görsel anlamlandırmada farklı stratejileri işe koşmayı gerektiren ve bunları yaparken de toplumsal değer ve ideolojileri de göz önünde bulundurmaya gerektiren bir kavramdır (Erişti, 2020). Sanat eğitimi alanında, görsel kültür öğretiminin dahil edilmesi süreci görsel dilin gücü, etkileri ve yansımalarını anlamlandırmaya dönük boyutlarla şekillenmektedir. Bunun yanı sıra görsel kültürün sanatsal üretim boyutu, keşfetmeye dönük boyutları, etik süreçleri, teknik ve teknolojik bağlamları, değişim ve dönüşüm yaratma potansiyeline ilişkin boyutlar, kültürel dinamikleri anlama ve anlamlandırma boyutu, kültürel dinamiklerin yeniden yapılanışını fark etme boyutu da görsel kültür eğitimi içinde yer almaktadır. Görsel kültürün sanat eğitimi alanında öğrenciler için öznel deneyimlerle de yapılan bir sorgulama alanı oluşturduğu göz önünde bulundurulmalıdır (Duncum, 2008; Türkkan, 2008; Erişti, 2020). Öznel deneyim görsel kültürel farkındalığı zenginleştiren bir olgudur.

2.2.5 Sanat Eğitiminde Dijital Teknolojilerin Yansımaları

Dijital teknolojiler, bireyin dünya görüşünde, dünyayı algılamasında ve iletişim kurmasında etkilidir. Bu etkiler ise görsel sanata alanındaki paylaşım ve üretim biçimlerini farklılaştırmaktadır.

Görsel sanatlar ders sürecinde, müfredat ile ilgili alan yazı taramaları yapma, sanatsal uygulamalar, raporlar veya sunum süreçlerinde materyal olarak dijital teknolojilere başvurulmaktadır. Sanat eğitimi süreçlerinde öğrencilerin akıllı tahta, fotoğraf makinesi, yazıcı, tarayıcı ve projeksiyon gibi çeşitli araçlardan faydalanması dijital görsel kültüre dönük üretim olasılıklarını artırmaktadır (Avcı, s.222). Freedman' göre (2003) teknoloji ile sanatsal üretim sürecine girmek öğrencinin derse olan bakış açısında farklılıklara olanak sağlar. Teknolojinin sanatsal üretime yansımaları öğrencilerin çağdaş sanat ile de etkileşim içerisine girmelerini sağlar. Bu etkileşim görsel kültürel bağlamda eleştirel sorgulamayı da besleyen bir süreç içerir.

2.3. Çağdaş Sanat Sorgulamalarında Görsel Kültür Çerçevesi

Çağdaş sanat sorgulamaları sonucunda net bir sonuca ulaşmak, geniş bir kitleye hitap etmek ve çıkış noktası bulmak belirli bir zamanı gerektirir. Çağdaş sanat ürünlerini doğrudan bir sonuca bağlamak ciddi bir süreci içerisinde barındırır. Kavramları keşfetmek, sorgulamak ve yeniden üretmek çağdaş sanatın en temel süreçlerindendir. Anlam arama, kökenini araştırma, öğeleri yorumlama gibi aşamaları belirlemek gereklidir. Sanat yapıtının biçimsel niteliklerinin tanımlanması, eserin görsel ve yapısal özelliklerinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesini içerir. Bu süreçte eserdeki biçimsel özelliklerin keşfi, sanat eserinin anlamını ve sanatçının amacını daha iyi kavramamızı sağlar. Bu keşif sürecinde sorulması gereken bazı önemli sorular şunlardır: Ne görüyorsunuz? Sanatçının kullandığı malzemeler nelerdir? Eserde hangi renkler öne çıkıyor ve bu renklerin birbiriyle olan ilişkisi nasıldır? Kompozisyon nasıl düzenlenmiş, elemanlar nasıl bir araya getirilmiş? Sanatçının tarzı nedir ve bu tarzın belirgin özellikleri nelerdir? Eserin ölçeği nedir ve bu ölçek eserin genel algısını nasıl etkiliyor? Sanatçının kullandığı malzemeler ve gereçler nelerdir ve bu malzemeler eserin genel yapısını ve anlamını nasıl şekillendiriyor? Bu gibi sorular, bir sanat eserinin detaylı bir analizini yaparken yöneltmesi gereken temel sorulardır ve eserin derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlar (Çelikli, 2021).

2.4 Görsel Kültürde İmge ve "Görsel Kültürde Gaze" Kavramı

Görsel kültürde, görsel koda aşına olmak kaydıyla, her görselin bize bilgi verdiğini kabul etmek gerekir. Bu bilgi, görsel imgeler açısından şöyle yorumlanabilir: Günümüzde karşı karşıya olduğumuz imgeler yalnızca imge değil imgelerin bağlamları ile farklı bilgi uzantıları içerir. Bu uzantılar görsel kod olarak yorumlanırken görsel imgeler ile etkileşim de süreklilik arz eder ve imge ile her karşılaşma yeni bir deneyime dönüşür. Yeni deneyimler aşına olan imgeleri daha kolay anlamlandırırken imgeleri dönüştürmek için de bireyde yaratıcı potansiyel oluşturur ve yorumlamayı sağlar. Görsel kültür imgeleri, bu şekilde bireylerin bilinçli veya bilinçsiz olarak bilgi edinmelerine katkıda bulunur (Tanır, 2019).

Görsel kültür çalışmalarında önemli bir kavram olan "gaze" ise, bireylerin görsellere nasıl baktıkları ve bu bakışların ne ile ilişkili olduğu konusunu ele alır. Gaze, sadece fiziksel bir bakışın ötesinde, görsel imgelerin toplumsal, kültürel ve psikolojik bağlamlar içinde nasıl algılandığını ve yorumlandığını da içerir. Bireylerin bakışları, imgelerin anlamlarını şekillendirir ve bu anlamlar, bireylerin toplumsal ve kültürel konularına göre değişiklik gösterebilir. Görsel kültürde gaze kavramı, bu bağlamda, bireylerin görsellerle olan etkileşimlerini ve bu etkileşimlerin toplumsal dinamiklerini anlamamıza yardımcı olur (Duncum, 2016). Görsel imgeler, sadece görsel kodlar aracılığıyla bilgi aktarmakla kalmaz, aynı zamanda bu bilgilerin nasıl alındığını ve yorumlandığını da etkiler. Bu nedenle, görsel kültürde imge ve gaze kavramları, birbirini tamamlayan ve görsel kültürün derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunan önemli unsurlardır (Tanır, 2019).

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma ortamı, çalışma grubu, veri toplama yöntem ve araçları, veri analizine ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmanın genel amacı, sanat eğitiminde dijital görsel kültüre dayalı görsel pedagojik yaklaşımların ve yeterliklerin sorgulanmasını ve bu yaklaşımların sanat eğitimcileri ve öğrenciler üzerindeki yansımalarının derinlemesine incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede araştırma derinlemesine veriler elde edilebilmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerine dayalı fenomenolojik araştırma olarak desenlenmiştir (Erişti, 2022; Saban ve Ersoy, 2019).

3.2 Araştırma Ortamı

Araştırma kapsamındaki veriler 2023-2024 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde zorunlu olarak açılan “Görsel Pedagoji” dersine devam eden öğrencilerle ders kapsamındaki yeterlikleri ve edinimleri çerçevesinde yapılandırılan odak grup görüşmesi ve doküman analizi yolu ile toplanmıştır.

3.3 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 Bahar Dönemi Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde açılan "Görsel Pedagoji" dersini seçen 24 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yaklaşımına dayalı ölçüt örneklem benimsenmiştir. (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu çerçevede ölçüt Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencileri içinden 2023-2024 eğitim-öğretim dönemi içerisinde Görsel Pedagoji dersini almış ve almakta olan öğrenciler olarak belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme dayalı ölçüt örneklem çerçevesinde odak grup görüşmesi öğrencileri belirlenmiştir. Odak grup görüşmesi öğrencilerinin belirlenmesinde de fenomenolojik araştırmanın doğası gereği konu üzerinde deneyim sahibi olan bireylerin dahil olması hedeflenmiştir. Bu çerçevede öğrencilerin grafik tasarım dersinde görsel pedagoji ile ilgili bir tema çalışan ve bu temaya dayalı birtakım grafik tasarım uygulamaları yapan, alan yazın araştırması yapan öğrencilerin seçilmesine dikkat edilmiştir. Ancak bu süreç içerisinde öğrencilerin ortaya çıkardıkları uygulamalar dersin çıktısı olan uygulamalardır. Buradaki hedef uygulamaya

dayalı görsel pedagoji deneyimine sahip olan öğrencilerin belirlenip seçilmesidir. Fenomonolojik araştırmanın da katılımcı deneyimi bağlamındaki gereksinimini karşılamaktadır. Katılımcıların isimleri kodlanarak kod isimler kullanılmış, öğrencilerden araştırmaya katılım süreci için gönüllü onam formu alınmıştır.

3.4 Veri Toplama Tekniği ve Aracı

Araştırmada, araştırmanın problemi ve amacı çerçevesinde katılımcılar ile gerçekleştirilen odak grup görüşmesi ve doküman incelemesi aracılığıyla veriler toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler Nvivo 12 nitel veri analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir.

3.4.1. Odak Grup Görüşmesi

Odak grup görüşmesinde katılımcıların deneyimleri derinleştirmesine sorgulamaları beklenmektedir. (Patton, 2018, s.385). Araştırma kapsamında Görsel Pedagoji dersini alan öğrenciler ile dönem sonunda odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Tüm dönem boyunca ders öğrenme çıktıları bağlamında görsel pedagojik bakış açısı ve yeterlikleri geliştirmeleri beklenen öğrencilerin bu deneyimlerine ve bakış açılarına göre görüşlerini ifade etmeleri amaçlanmıştır. Odak grup görüşmesi çalışma grubundan gönüllü 6 öğrenci ile 29.05.2024 tarihinde sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Görüşme esnasında ses kaydı alınmıştır.

3.4.2. Doküman İncelemesi

Doküman incelemesi, araştırma sürecine ilişkin öğrenci görüşlerinin daha önceden belirlenmiş olan açık uçlu sorular aracılığı ile bütüncül bir yaklaşımla sorgulanmasını hedeflemektedir. Bu çerçevede yazılı olarak Google Forms üzerinden oluşturulan belgede iki kısım yer almaktadır. İlk kısımda demografik bilgiler yer almakta ikinci kısımda ise Görsel Pedagoji ile ilintili 14 açık uçlu soru yer almaktadır. Araştırma süreçlerinde yazılı belge odaklı veriler, doküman incelemesi ile yapılandırılabilmekte ve bu yaklaşım verilerin sistematik yapılandırılmasına zemin hazırlamaktadır (Yıldım ve Şimşek, 2016, s. 189). Araştırmadaki 14 açık uçlu sorunun hazırlanmasında 2 alan uzmanından görüş alınmış ve soruların Görsel Pedagoji ile ilintili kapsayıcılığı gözden geçirilerek son düzeltmeler yapılmıştır.

5 BULGULAR

5.1. Odak Grup ve Doküman İncelemesi Görüşmesi Verileri

Temalar ve Alt Temalar

Dijital görsel kültürün sanat eğitimindeki rolü

- Dijital görsel kültür yeterlikleri
- Dijital görsel kültür farkındalığı
- Dijital görsel kültüre dayalı görsel analiz
- Dijital medyayı amaca uygun işe koşturmak

Dijital görsel kültür yeterliklerinin öğretim ortamına entegrasyonu

- Yeterliklerin entegrasyonunda olumlu yönler
- Yeterliklerin entegrasyonunda olumsuz yönler
- Öğretmen yeterlikleri
- Dijital medya okuryazarlığı

Sanat eğitiminde dijital medya araçlarının kullanımı

- Dijital medya araçlarının yaratıcı süreçteki rolü
- Dijital araçların eğitimdeki avantajları ve zorlukları
- Dijital medya araçlarının öğretim yöntemlerine etkisi

Dijital görsel kültüre dayalı retorik kavramının kullanımı

- Retorik kavramının sanat eğitimindeki rolü
- Retorik ve görsel dil arasındaki ilişki
- Retorik kullanımıyla öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi

Dijital görsel kültüre dayalı remiksleme

- Remiksleme kavramının sanatta kullanımı
- Remiksleme ile öğrenci yaratıcılığının desteklenmesi

Dijital görsel kültürde sosyal ortam ve bağlamlar

- Dijital görsel kültürün sosyal bağlamda kullanımı
- Dijital görsel kültürün toplumsal farkındalık oluşturma potansiyeli

Sanat eğitiminde yapay zekâ kullanımı

- Yapay zekânın sanat eğitimindeki rolü
- Yapay zekânın eğitimdeki avantajları ve zorlukları

Dijital görsel kültür ve yapay zekâ ilişkisi

- Dijital görsel kültür ve yapay zekânın birleşimi

Yapay zekâ ve yaratıcı prompt tasarımı

- Yaratıcı prompt ile özgünlük ve yaratıcılığın desteklenmesi
-

Dijital Görsel Kültürün Tanımı ve Teknolojik Etkileri

Dijital Kültürün Gelişiminde Teknolojik İnovasyonlar

Dijital Görsel Kültürün Günlük Hayat ve İletişimdeki Rolü

Dijital Görsel Kültürün Kimlik, Anlam ve Algı İnşasındaki Rolü

Kültürel Kimliğin Dijital Alanda Dönüşümü

Dijital İçeriklerde Anlam, Manipülasyon ve Algı Yönetimi

Dijital Görsel Kültürün Sanat Eğitime Entegrasyonu ve Pedagojik Yansımalar

Pedagojik Yansımalar ve Öğretim Sürecine Katkıları

Sanat Eğitimcisinin Rehberlik Rolü ve Dijital Yeterlikler

Dijital Görsel Kültürün Sanat, Popüler Kültür ve Toplum Üzerindeki Etkileri

Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları

Dijital Görsel Kültürün Sanat ve Tasarım Pratiklerine Etkisi

Dijital Görsel Kültürün Eğitim ve Toplumsal Algı Üzerindeki Yansımaları

Bu ana temalara dayalı oluşan alt temalar ve doğrudan aktarımlar şu şekilde yapılanmaktadır.

“Dijital görsel kültürün sanat eğitimindeki rolü” ana teması altında **“Dijital görsel kültür yeterlikleri”** ne ilişkin görüşlerini belirten K1 görüşünü şöyle aktarmıştır. “Kültür kavramı dijital tasarım ve sosyal medya ayağına yöneldik...öğretmen ve öğrenci yeterlikleri bazında değerlendirdik...dijital medya okuryazarlığı, eleştirel düşünebilme, retorik öğeleri analiz edebilme gibi özelliklere değindik” ifadeleri ile dijital görsel kültüre dayalı yeterlik alanlarını sorguladığını ifade etmiştir.

Katılımcı K2 ise dijital tasarım ve sosyal medyanın eğitimde nasıl kullanılabileceğini sorgularken şu ifadeleri kullanmıştır. "Dijital sanat araçları, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir" diyerek, dijital medyanın yeterlilikleri artırıcı etkisini vurgulamıştır.

Aynı tema kapsamında **“Dijital görsel kültür farkındalığı”** alt temasına ilişkin görüş belirten K3; “Dijital görsel kültür farkındalığının öğrenciler için önemli bir beceri olduğunu” belirtmiştir. "Öğrencilerin görsel okuryazarlığını artırmak, onların dijital platformlarda daha bilinçli içerikler üretmelerini sağlar" demiştir.

K4 ise **“Dijital görsel kültür farkındalığı”** alt temasına ilişkin dijital görsel kültür farkındalığının yanında ek olarak; "Öğrencilerin görsel içerik üretiminde sadece teknik değil, kültürel farkındalığa da sahip olmaları önemli" ifadesini kullanmıştır.

“Dijital Görsel Kültüre Dayalı Görsel Analiz” alt temasına ilişkin K5 ve K6 kodlu katılımcılar dijital görsel kültür analizinin sanat eğitimindeki etkisinin önemini, sanatının estetik açıdan ve dijital sanatının estetik analiz yapabilme becerilerine katkı sağladığı yönündeki ifadelerini şu şekilde belirtmişlerdir.

K5 kodlu katılımcı; dijital görsel kültürle ilgili görsel analizlerin önemini vurgulamıştır. "Öğrencilerin dijital görselleri analiz ederken estetik ve anlam derinliği üzerinde de düşünmeleri gerekiyor" demiştir.

K6 kodlu katılımcı ise; görsel analizde kullanılan araçların etkinliğinden bahsetmiştir. "Görsel analizde dijital araçların kullanımı, öğrencilerin daha hızlı ve doğru analiz yapmalarını sağlıyor" ifadesini kullanmıştır.

“Dijital Görsel Kültür Yeterliklerinin Öğretim Ortamına Entegre Edilmesi” ana teması adı altında **“Yeterliklerin Entegrasyonunda Olumlu Yönler”** alt temasına ilişkin K1 kodlu katılımcı: Dijital görsel kültürün öğretim ortamına entegrasyonunun öğrencilerin daha yaratıcı ve özgür düşüncelerini sağladığını belirtmiştir. "Öğrenciler dijital araçlarla derslerimizi daha eğlenceli hale getirebiliyorlar" ifadesini demiştir.

Aynı alt tema adı altında ise K2 kodlu katılımcı ise; Dijital araçların öğretim sürecine entegrasyonunun öğrencilere kolaylık sağladığını vurgulamıştır.

"Dijital içerikler, öğrencilerin kavramları daha kolay anlamalarına yardımcı oluyor" diyerek entegrasyonun avantajlarına değinmiştir.

Yeterliliklerin olumlu yönlerinin yanı sıra **“Yeterliklerin Entegrasyonunda Olumsuz Yönleri”** alt teması için K3 kodlu katılımcı; "Bazen dijital araçların gereksiz kullanımı öğrencilerin diğer becerilerinin gerilemesine yol açabiliyor" demiştir.

K4 kodlu katılımcı ise dijital araçların sınıf içinde her zaman etkili kullanılamadığını vurgulamıştır. "Bazı dijital araçlar, öğrencilerle etkileşimde zorluk yaratabiliyor" diyerek olumsuz yönlerden bahsetmiştir.

“Öğrenmenin Yeterlilikleri” alt teması adı altında dijital araçların etkili bir şekilde sanat eğitimi ortamlarında kullanılması bağlamında katılımcılar hem dijital okuryazarlığın artması gerektiğini aynı zamanda da bu olumlu etkinin yanı sıra dijital okuryazarlığın artması için kullanılan araçların eğitiminin de verilmesi gerektiği yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda K5 kodlu katılımcı;

"Öğretmenlerin dijital okuryazarlığının artması, öğrencilerin de bu becerileri kazanmasını sağlar" diyerek öğretmen yeterliklerine değinmiştir.

K6 kodlu katılımcı ise, dijital araçları kullanma konusunda öğretmenlerin zorlanabileceğini ifade ederek; "Öğretmenlerin dijital araçlar konusunda eğitim alması gerektiğini düşünüyorum" demiştir.

“Sanat eğitiminde dijital medya araçlarının kullanımı” Sanat eğitiminde dijital medya araçlarının kullanımı ana teması adı altında “Dijital Medya Araçlarının Yaratıcı Süreçteki Rolü” alt teması için K1 kodlu katılımcı öğrencilerin yaratıcı süreçlerinde dijital medya araçlarının önemli bir rol olduğunu belirterek şu ifadeleri kullanmıştır. "Dijital araçlar, öğrencilerin sanatsal ifade biçimlerini geliştirmelerine olanak sağlıyor. Photoshop, İllüstratör gibi araçlar, öğrencilerin dijital sanat eserleri yaratmalarında çok kullanışlı" demiştir.

Aynı alt tema adı altında K2 kodlu katılımcı ise dijital araçların öğrencilerin özgürce düşünmelerini sağladığını belirterek görüşlerini şu şekilde belirtmiştir; "Öğrenciler, dijital medya araçlarıyla daha özgürce denemeler yapabiliyorlar. Bu, onları daha yaratıcı ve yenilikçi yapıyor" demiştir.

“Dijital Araçların Eğitimdeki Avantajları ve Zorlukları” alt teması başlığı için katılımcılar dijital araçların eğitimde öğrencilerin hızlı ve etkin bir biçimde bilgiye ulaşmalarında olumlu yönde etki sağladığını düşünmektedirler.

K3 kodlu katılımcı; "Öğrenciler, dijital araçlarla kısa sürede çok fazla bilgiye ulaşabiliyor ve bunu sanatla birleştiriyorlar" demiştir. Ancak, dijital araçların kullanımında sınırlamaların da olduğunu ifade etmiştir.

K4 kodlu katılımcı ise; avantajların ve dezavantajların bir arada olduğunu belirterek "Dijital medya araçlarının kullanımı öğrenciler için hem avantajlı hem de zorlayıcı olabiliyor. Bir yandan daha fazla fırsat sunarken, diğer yandan teknik bilgi eksiklikleri zorluk yaratabiliyor" demiştir.

“Dijital Medya Araçlarının Öğretim Yöntemlerine Etkisi” alt teması adı altında K5 ve K6 kodlu katılımcılar dijital medya araçlarının öğretim süreçlerine esneklik, dinamiklik, bireysel destek verme ve interaktiflik kattığını düşünmüşlerdir. Bu noktada ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmişlerdir.

K5 kodlu katılımcı; "Dijital araçlar sayesinde, dersler çok daha dinamik hale gelebiliyor. Öğrencilerin interaktif bir şekilde öğrenmelerini sağlıyor" demiştir.

K6 kodlu katılımcı ise; "Dijital araçlar öğretmenlerin derslerini daha etkili ve ilgi çekici hale getirmesini sağlıyor. Aynı zamanda öğrenciye bireysel destek verme fırsatı da sunuyor" demiştir.

“Dijital görsel kültüre dayalı retorik kavramının kullanımı” ana teması adı altında **“Retorik Kavramının Sanat Eğitimindeki Rolü”** alt teması hakkında görüşlerini belirten K1 kodlu katılımcı dijital görsellerde retorik kavramının kullanılmasının öğrencilerin sanatsal anlayışını güçlendirdiğini ifade belirtmiştir. "Retorik, görsel dilin daha etkili kullanılmasını sağlıyor. Öğrenciler, sanat eserlerinde mesaj vermek için retorik öğeleri kullanabiliyor" demiştir.

Aynı alt başlık adı altında görüş belirten K2 kodlu katılımcı, retorikğin görsel sanatlar eğitiminde daha fazla yer alması gerektiğini vurgulayarak konu ile ilgili düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır. "Sanat derslerinde sadece estetik değil, aynı zamanda anlamlı görseller yaratmak için retorik öğeler de kullanılmalı" demiştir.

“Retorik ve Görsel Dil Arasındaki İlişki” alt temasını retorik kavramının izleyici ile sanat eseri arasında hem görsel iletişimi sağlamak hem de sanat eserinin anlamının retorik kavramı ile daha anlamlı ve güçlü olacağını savunmuşlardır. Bu doğrultuda K3 kodlu katılımcının düşünceleri; "Görsel sanatlarda retorik, izleyiciye belirli bir mesaj iletmek için kullanılan bir tekniktir. Öğrenciler, görsel dili doğru kullanarak etkili mesajlar verebiliyor" iken K4 kodlu katılımcının düşünceleri ise; "Bir sanat eserinde görsel dil ve retorik stratejiler birleştiğinde, eserin anlamı daha güçlü ve kalıcı olabiliyor" şeklinde olmuştur.

“Retorik Kullanımıyla Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisi” alt teması için ise K5 kodlu katılımcı dijital görsel kültürde retorik kullanmanın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini artırdığını ifade ederek; "Öğrenciler retorik kullanarak eserlerini analiz ederken daha derinlemesine düşündüklerini fark ediyorum" demiştir.

Aynı alt tema için ise K6 kodlu katılımcı ise retorik öğelerin öğrencilerin daha bilinçli görsel içerikler üretmelerine yardımcı olduğunu belirterek; "Retorik, öğrencilerin görsellerine anlam katmalarını sağlıyor ve bu da onların görsel okuryazarlığını artırıyor" demiştir.

“Dijital Görsel Kültüre Dayalı Remiksleme” ana teması adı altında ortaya çıkan **“Remiksleme Kavramının Sanatta Kullanımı”** alt teması için katılımcılar remiksleme kavramının sanat eğitiminde önemli olduğunu yeniden yorumlama özelliğinin öğrencinin geleneksel ve modern teknikleri bir arada kullanabilme fırsatları olacağını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda da görüşlerini şu ifadelerle söylemişlerdir.

K1 kodlu kullanıcı; "Remiksleme, öğrencilere geleneksel sanatı dijital ortamda yeniden yorumlama imkânı tanıyor. Bu süreçte öğrenci hem geleneksel teknikleri öğreniyor hem de dijital yenilikleri keşfediyor" demiştir.

K2 kodlu kullanıcı ise; Remikslemenin öğrenciler için yaratıcı bir ifade biçimi sunduğunu belirtmiştir. "Öğrenciler, var olan sanat eserlerinden ilham alarak kendi versiyonlarını yaratabiliyorlar. Bu da onların yaratıcılıklarını artırıyor" demiştir.

“Remiksleme ile Öğrenci Yaratıcılığının Desteklenmesi” alt teması için ise remikslemenin öğrencilerin farklı bakış açıları geliştirmelerine olanak sağlayarak daha özgün sanat eserleri ürettiklerini ifade etmişlerdir. Bu noktada ise K3 ve K4 kodlu katılımcıların aynı çatı altında farklılaşan yorumları şu şekildedir.

K3 kodlu katılımcı; "Remiksleme, öğrencilerin sanatın farklı yönlerini keşfetmelerini ve bu keşiflerin üzerinden kendi yaratıcı projelerini oluşturmalarını sağlıyor" demiştir.

K4 kodlu katılımcı ise; "Öğrenciler, dijital ortamda remiksleme yaparak daha özgün ve yaratıcı işler ortaya koyabiliyorlar" demiştir.

“Dijital Görsel Kültüre Dayalı Remiksleme” ana teması altında ortaya çıkan **“Remiksleme Sürecinin Öğretim Yöntemlerine Entegrasyonu”** alt teması kapsamında katılımcılar, remiksleme sürecinin öğretim yöntemlerine entegre edilmesinin hem öğretmen hem de öğrenci açısından etkileşimi artırdığını ve öğrenme sürecine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşleri, remikslemenin yalnızca bir yaratım aracı değil, aynı zamanda öğretim sürecini zenginleştiren bir yöntem olduğunu göstermektedir.

Bu doğrultuda görüşlerini şu ifadelerle belirtmişlerdir:

K5 kodlu katılımcı; "Öğrenciler remiksleme yaparken öğretmenlerle birlikte daha fazla etkileşime giriyorlar, bu da öğrenme sürecini derinleştiriyor" demiştir.

K6 kodlu katılımcı; "Remiksleme, öğrencilere yaratıcı düşünme ve dijital araçları etkin kullanma becerisi kazandırıyor" diyerek, remikslemenin eğitimde etkili bir yöntem olduğunu ve özellikle dijital sanat eğitimi açısından önemli kazanımlar sağladığını ifade etmiştir.

“Dijital Görsel Kültürde Sosyal Ortam ve Bağlamlar” ana teması altında ortaya çıkan **“Dijital Görsel Kültürün Sosyal Bağlamda Kullanımı”** alt teması kapsamında katılımcılar, dijital görsel kültürün toplumsal olayların anlatımında ve sosyal mesajların iletilmesinde önemli bir rol üstlendiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşleri, dijital medya araçlarının yalnızca bireysel ifade biçimleri değil, aynı zamanda toplumsal bağlamı şekillendiren güçlü araçlar olduğunu göstermektedir.

Bu doğrultuda görüşlerini şu ifadelerle belirtmişlerdir:

K1 kodlu katılımcı; "Dijital görsel kültür, toplumsal olayları ve insanları anlatmak için çok güçlü bir araç. İnsanlar dijital ortamda kendilerini ifade ederken, toplumsal bağlamı da göz önünde bulunduruyorlar" demiştir.

K2 kodlu katılımcı; "Dijital görseller, sosyal medyada paylaşılrken toplumsal bir bağlam yaratıyor. Sanatçılar ve kullanıcılar, bu platformlarda toplumsal mesajlar verebiliyorlar" diyerek, dijital görsel kültürün sosyal medyada toplumsal farkındalık yaratma potansiyeline vurgu yapmıştır.

“Dijital Görsel Kültürde Sosyal Ortam ve Bağlamlar” ana teması altında ortaya çıkan **“Dijital Görsel Kültürün Toplumsal Farkındalık Oluşturma Potansiyeli”** alt teması kapsamında katılımcılar, dijital görsel kültürün sosyal platformlar aracılığıyla toplumsal farkındalık yaratmada etkili bir araç olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcı görüşleri, öğrencilerin hem sanat eğitiminde hem de toplumsal meselelere yönelik duyarlılıklarında dijital görsellerin önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Bu doğrultuda görüşlerini şu ifadelerle belirtmişlerdir:

K3 kodlu katılımcı; "Öğrenciler sosyal medya platformlarında gördükleri dijital sanatları eğitimde kullanıyorlar. Bu da onların sanat anlayışını etkiliyor" diyerek, dijital görsellerin sosyal ortamlarda hızla yayılmasının eğitimsel etkilerine dikkat çekmiştir.

K4 kodlu katılımcı; "Dijital görsellerin sosyal platformlarda yer alması, öğrencilerin daha geniş bir perspektife sahip olmasını sağlıyor. Bu etkileşim, onların eğitim süreçlerine

doğrudan katkı sağlıyor" diyerek, sosyal ortamların sanat eğitimi üzerindeki dönüştürücü etkisini vurgulamıştır.

K5 kodlu katılımcı; "Dijital medya araçları, toplumsal sorunlara dikkat çekmek için etkili bir platform sunuyor. Öğrenciler, dijital sanatla toplumsal sorunlara dair güçlü mesajlar verebiliyorlar" diyerek, dijital görsellerin farkındalık yaratmadaki gücüne değinmiştir.

K6 kodlu katılımcı; "Sanatçılar dijital görsel kültürle toplumsal farkındalık oluşturabilecek bir alan yaratıyorlar. Öğrenciler de bu alanı etkin bir şekilde kullanarak toplumsal meselelere dair duyarlılık geliştirebiliyorlar" ifadesiyle, dijital görsel kültürün öğrencilerde toplumsal bilinç kazandırma yönündeki etkisini ortaya koymuştur.

“Sanat Eğitiminde Yapay Zekâ Kullanımı” ana teması altında ortaya çıkan **“Yapay Zekânın Sanat Eğitimindeki Rolü”** alt teması kapsamında katılımcılar, yapay zekânın sanat eğitime entegre edilmesinin öğrencilere yeni bakış açıları kazandırdığını ve yaratıcı süreçleri desteklediğini ifade etmişlerdir. Görüşler, yapay zekânın hem öğretmenler hem de öğrenciler için yenilikçi bir araç olarak kullanılabileceğini ve teknik becerileri geliştirmede katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Bu doğrultuda görüşlerini şu ifadelerle belirtmişlerdir:

K1 kodlu katılımcı: "Yapay zekâ, öğrencilerin sanatsal projelerde çok farklı bir bakış açısı kazanmalarını sağlıyor. Sanat eserleri yaratırken yapay zekâ ile çalışmak, öğrencilerin teknik becerilerini geliştiriyor" diyerek, yapay zekânın eğitim sürecine teknik ve yaratıcı katkı sunduğunu belirtmiştir.

K2 kodlu katılımcı: "Yapay zekâ, sanat eğitiminde hem öğretmenler hem de öğrenciler için bir araç olma potansiyeline sahip. Öğrenciler, yapay zekâ ile sanatsal deneyimler yaşayarak yaratıcı süreçlerini zenginleştirebiliyorlar" diyerek, yapay zekânın sanat eğitimindeki çok yönlü kullanımına dikkat çekmiştir.

Sanat Eğitiminde Yapay Zekâ Kullanımı ana teması altında ortaya çıkan **“Yapay Zekânın Eğitimdeki Avantajları ve Zorlukları”** alt teması kapsamında katılımcılar, yapay zekânın sanat eğitime önemli katkılar sağladığını ancak bu katkıların etkili bir şekilde kullanılabilmesi için bazı yapısal ve pedagojik zorlukların aşılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşleri, yapay zekânın hızlı geri bildirim, üretkenlik ve yaratıcılığı destekleme gibi avantajlar sunduğunu; ancak bu teknolojinin eğitim ortamına

entegrasyonunda öğretmen eğitimi ve teknik yeterlik gibi konuların önem taşıdığını göstermektedir.

Bu doğrultuda görüşlerini şu ifadelerle belirtmişlerdir:

K5 kodlu katılımcı: "Yapay zekâ, sanat eğitiminde öğrencilere hızla geri bildirim veriyor. Ancak, yapay zekânın eğitimdeki rolü hala gelişim aşamasında. Öğrencilerin ve öğretmenlerin bunu etkili kullanabilmesi için bazı zorluklar var" diyerek, yapay zekânın sağladığı hız ve etkileşim avantajına rağmen henüz oturmuş bir sistem olmadığını vurgulamıştır.

K6 kodlu katılımcı: "Yapay zekâ, sanat eğitimine büyük katkılar sağlasa da, doğru kullanımı için öğretmenlerin yeni teknikler öğrenmesi gerekebilir" diyerek, teknolojik gelişmelerin eğitim ortamına uyarlanmasında öğretmenlerin desteklenmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

“Dijital Görsel Kültür ve Yapay Zekâ İlişkisi” ana teması altında ortaya çıkan “Dijital Görsel Kültür ve Yapay Zekânın Birleşimi” alt teması kapsamında katılımcılar, bu iki kavramın birleşiminin sanat eğitiminde hem pedagojik hem de sanatsal anlamda dönüşüm yarattığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar, dijital görsel kültürün dinamik yapısının yapay zekâ ile birleşerek öğrencilere daha özgür, çeşitli ve yaratıcı ifade biçimleri sunduğunu belirtmişlerdir. Aynı zamanda bu birleşimin sanatın geleneksel sınırlarını aşarak yeni bir sanat dili oluşturduğuna dikkat çekilmiştir.

Bu doğrultuda katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1 kodlu katılımcı: "Dijital görsel kültür ile yapay zekâ, öğrenciler için çok ilginç ve yenilikçi projelere olanak tanıyor. Bu birleşim, sanatın geleneksel sınırlarını zorluyor" diyerek birleşimin yenilikçi doğasını ve yaratıcı potansiyelini vurgulamıştır.

K2 kodlu katılımcı: "Bu birleşim, öğrencilerin sanatsal ifadelerini daha özgürce ve çeşitli biçimlerde ortaya koymalarını sağlıyor. Yapay zekâ, görsel kültürü yeni bir seviyeye taşıyor" diyerek, yapay zekâ destekli üretimin görsel kültürü nasıl dönüştürdüğünü belirtmiştir.

K3 kodlu katılımcı: "Yapay zekâ, sanatçılara farklı tekniklerle eser yaratma imkânı sunuyor. Bu sayede görsel anlatım çok daha zenginleşiyor" ifadesiyle, yapay zekâ teknolojilerinin sanatsal teknik çeşitliliği artırdığına dikkat çekmiştir.

K4 kodlu katılımcı: "Görsel sanatlarda yapay zekânın kullanımı, sanatçıya yeni bir dil sunuyor. Bu da sanatın farklı algılanmasını sağlıyor" diyerek yapay zekâ ile geliştirilen sanatın izleyici üzerindeki etkisinin değiştiğini ifade etmiştir.

K5 kodlu katılımcı: "Bu iki alan birleşerek öğrencilerin sanatsal yeteneklerini çok daha farklı bir düzeye taşıyacak. Gelecekte daha fazla öğrenci yapay zekâyı sanatsal yaratım sürecine dahil edecek" diyerek gelecekteki eğitim süreçlerine yönelik bir öngörü sunmuştur.

K6 kodlu katılımcı: "Gelecekte bu iki kavramın birleşimi, sanatın eğitiminde devrim yaratabilir. Öğrenciler çok daha yenilikçi eserler yaratabilecekler" diyerek dijital görsel kültür ve yapay zekânın birleşiminin sanat eğitiminin dönüşümündeki potansiyel etkilerini ortaya koymuştur.

“Yapay Zekâ ve Yaratıcı Prompt Tasarımı” ana teması altında ortaya çıkan “Yaratıcı Prompt ile Özgünlük ve Yaratıcılığın Desteklenmesi” alt teması kapsamında katılımcılar, yaratıcı promptların öğrencilerin sanatsal üretim sürecinde özgünlüklerini ve yaratıcılıklarını destekleyen önemli bir araç olduğunu vurgulamışlardır. Yapay zekâ destekli ya da öğretmen yönlendirmeli promptların, öğrencilerin fikir üretimini kolaylaştırdığı ve onları yeni bakış açıları geliştirmeye teşvik ettiği ifade edilmiştir.

Bu doğrultuda katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1 kodlu katılımcı: "Yaratıcı promptlar, öğrencilerin fikir üretme sürecini kolaylaştırıyor. Onlara başlangıç noktası veriyor ve yaratıcılıklarını tetikliyor" diyerek promptların yaratıcı düşünmeyi başlatıcı rolüne dikkat çekmiştir.

K2 kodlu katılımcı: "Yaratıcı promptlar, öğrenciler için harika bir ilham kaynağı. Bu sayede daha özgün ve anlamlı işler üretiyorlar" ifadesiyle promptların üretim sürecindeki özgünlüğe katkısını vurgulamıştır.

K3 kodlu katılımcı: "Yapay zekâ, yaratıcı süreçte öğrencilere yeni yollar gösteriyor. Özellikle sanat projelerinde, öğrencilere daha fazla alternatif sunarak onların özgün işler yaratmalarını sağlıyor" diyerek yapay zekânın yaratıcı yönlendirmede sunduğu çeşitliliğin altını çizmiştir.

K4 kodlu katılımcı: "Yapay zekâ, öğrencilerin yaratıcı süreçlerine yardımcı olmakla birlikte, onların farklı bakış açıları geliştirmelerini sağlıyor" diyerek, teknolojinin sanatsal düşünme üzerindeki dönüştürücü etkisini dile getirmiştir.

K5 kodlu katılımcı: "Yaratıcı promptlar, öğrencilerin kendi sanatsal dilini bulmalarını sağlıyor ve onları daha özgün projeler üretmeye teşvik ediyor" ifadesiyle promptların öğrencilerin kişisel ifade biçimlerini geliştirmedeki rolünü belirtmiştir.

K6 kodlu katılımcı: "Öğrenciler, yaratıcı promptlar sayesinde çok daha çeşitli fikirler üretiyorlar. Bu sayede onların özgünlükleri artıyor ve daha farklı sanat projeleri ortaya çıkıyor" diyerek, prompt kullanımının üretim çeşitliliğini artıran etkisini ortaya koymuştur.

Araştırmada odak grup görüşmesine dayalı olarak öğrencilerden elde edilen veriler, dijital görsel kültürün sanat eğitime yansımalarını aşağıdaki boyutlara dayalı olarak ortaya koymuştur. Bu boyutlar: (1) Dijital Görsel Kültür Yeterlikleri, (2) Dijital Görsel Kültür Farkındalığı, (3) Dijital Görsel Kültüre Dayalı Görsel Analiz, (4) Yeterliklerin Öğretim Ortamına Entegrasyonu, (5) Sanat Eğitiminde Dijital Medya Araçlarının Kullanımı, (6) Yapay Zekânın Eğitimdeki Avantajları ve Zorlukları, (7) Dijital Görsel Kültür ve Yapay Zekânın Birleşimi, (8) Yaratıcı Prompt ile Özgünlük ve Yaratıcılığın Desteklenmesi olarak sıralanmaktadır.

Dijital görsel kültür yeterlikleri bağlamında öğrencilerin öne çıkardığı yeterlik alanları dijital medya okuryazarlığı, eleştirel düşünme ve retorik analiz becerileri olarak sıralanmaktadır. Ayrıca bu yeterliklerin yaratıcı düşünmeyi destekleyici bir rol oynadığı da söylenebilir. Bu doğrultuda dijital görsel kültürün bireysel ve pedagojik yeterliklerle ilişkili olduğu ortaya çıkmaktadır.

Dijital görsel kültür farkındalığı görsel pedagojiye dayalı çoklu okuryazarlık düzeyinin artırılması ile birlikte kültürel bağlamları da bu sürece dahil etmenin gerekliliğini öne çıkarmaktadır.

Dijital görsel kültüre dayalı görsel analiz yeterliği öğrencilerin estetik algılarına ve anlam üretme yönündeki bakış açılarına yansımaktadır. Bu bağlamda görsel yorumlama ve analiz yeterliğini derinleştirmek söz konusu olabilmektedir.

Yeterliklerin öğretim ortamına entegrasyonu katılımcılar tarafından hem olumlu hem olumsuz yönleriyle ele alınmıştır. Olumlu yönler arasında öğrencilerin daha yaratıcı, özgür ve eğlenceli bir öğrenme ortamı görüşleri öne çıkmaktadır. Buna karşılık, dijital süreçlere ilişkin mesafeli duruş da dikkati çekmektedir.

Sanat eğitiminde dijital medya araçlarının kullanımının sanatsal yaratıcılığı teşvik ettiğini ve öğrencilere daha özgür deneme olanakları sunduğu öne çıkmaktadır. Bu durum sanatsal ifade biçimlerini zenginleştirirken yaratıcı süreçleri de desteklemektedir. Bununla birlikte, bu araçların pedagojik bağlamda kullanılabilmesi için hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin dijital ve çoklu okuryazarlık düzeylerinin artırılması boyutu öne çıkmaktadır.

Katılımcılar, yapay zekânın sanat eğitime sunduğu olanakları genel anlamda olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Olumlu görüşler çerçevesinde hızlı geri bildirim, üretkenliği artırma, yaratıcı düşünmeyi teşvik etme gibi boyutlar vardır.

Dijital görsel kültür ve yapay zekânın birleşimi sanat eğitiminde yenilikçi, dönüştürücü ve yaratıcı bir potansiyel içerdiğine ilişkin görüşler öne çıkmaktadır. Bu bağlamda sanatsal ifadede özgürleşmeye, çeşitliliğin artmasına ve geleneksel sanat algılarının ötesine geçmeye dönük adımlar atmak söz konusudur.

Yaratıcı prompt ile özgünlük ve yaratıcılığın desteklenmesi boyutunda katılımcılar tarafından öğrencilerin özgünlüklerini geliştiren, yaratıcı düşünme süreçlerini destekleyen ve üretkenliği artıran yaklaşımlar vurgulandı. Yaratıcı promptların, öğrencilerin sanatsal üretime yönelik alternatifleri sorgulamada önem taşıdığı ve bu bağlamda farkındalıklarının olması gerektiği boyutu öğrencilerce ifade edildi.

Bu bağlamda dijital görsel kültür çerçevesinde sanat eğitiminin hem pedagojik uygulamaları hem de yaratıcı süreçleri açısından dijital dönüşümünün sanat eğitiminde karşılık bulması gerekliliği öne çıkmaktadır.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital kültürün gelişiminde teknolojik inovasyonlar”** alt temasına ilişkin görüş belirten K4, “sosyal medya ve yapay zekâ bu yönde bir gelişmeye neden oldu” ifadesiyle, dijital görsel kültürün temelini oluşturan teknolojik atılımlara dikkat çekmiştir. K6, sanal ve artırılmış gerçeklik uygulamalarını “görsel iletişimde yeni bir varoluş biçimi” olarak tanımlamıştır. Katılımcıların çoğu, sosyal medya, internet ve yapay zekâ gelişmelerini dijital görsel kültürün yapı taşları olarak değerlendirmiştir.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün günlük hayat ve iletişimdeki rolü”** alt temasına ilişkin görüş belirten K6, algoritmik akışın görsel dünyayı “görsel obezite ile dijital kıtlık arasında” gidip gelen

bir yapıya sürüklediğini ifade etmiştir. K4 ise “beğeni” kavramı üzerinden şekillenen dijital yönlendirmeye dikkat çekmiştir. Bu görüşler, dijital görsel kültürün bireylerin algı ve iletişim biçimlerini nasıl dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır.

“Dijital görsel kültürün kimlik, anlam ve algı inşasındaki rolü” ana teması altında **“Kültürel kimliğin dijital alanda dönüşümü”** alt temasına ilişkin görüş belirten K4, dijital içeriklerde Batı merkezli karakter temsillerinin yaygınlaşmasından rahatsızlık duyduğunu belirtmiş ve bunun kültürel kimliği tek tipleştirme riski taşıdığını ifade etmiştir.

Aynı ana tema kapsamında, **“Dijital içeriklerde anlam, manipülasyon ve algı yönetimi”** alt temasına ilişkin görüş belirten K5, dijital içeriklerin “anlam çağrışımlarıyla insanları yönlendirme” gücüne dikkat çekmiştir. K4, bu manipülasyonu “beğeni ekonomisi” üzerinden açıklarken; K2 ise “dijital kölelik” kavramını kullanarak dijital görsel kültürün bireyler üzerindeki baskılayıcı etkisine işaret etmiştir. **“Dijital görsel kültürün sanat eğitime entegrasyonu ve pedagojik yansımaları”** ana teması altında **“Pedagojik yansımalar ve öğretim sürecine katkıları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K4, Edgar Dale’in çoklu duyu modeline atıfla dijital ortamların öğrenme kalıcılığını artırdığını savunmuştur. K6, dijital-görsel okuryazarlık ile empatiyi birlikte ele alarak, eğitimde dijital yeterliklerin bütüncül bir yaklaşımla geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Aynı ana tema kapsamında, **“Sanat eğitimcisinin rehberlik rolü ve dijital yeterlikler”** alt temasına ilişkin görüş belirten K6, sanat eğitimcisinin dijital araçları öğretmek kadar eleştirel düşünmeyi de teşvik etmesi gerektiğini ifade etmiştir. K1 ise eğitimcinin bir diğer sorumluluğunu “öğrenciyi dijital tuzaklara karşı bilinçlendirmek” olarak tanımlamıştır.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün sanat ve tasarım pratiklerine etkisi”** alt temasına ilişkin görüş belirten K5, sanat üretiminin dijitalleşmeyle teknik sınırların ötesine geçtiğini ifade etmiş ve Murat Palta örneğini paylaşmıştır. K3 ise dijital üretimin hızla tüketilen bir yapıya büründüğünü vurgulayarak bu sürece eleştirel yaklaşmıştır.

Aynı ana tema kapsamında, **“Dijital görsel kültürün eğitim ve toplumsal algı üzerindeki yansımaları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K1, popüler kültür ile reklam

döngüsünün birbirini besleyen bir yapı oluşturduğunu ifade etmiştir. K4 ise geleneksel motiflerin dijital ortamda yeniden yorumlanabileceğini vurgulayarak dijital mecraların melez kültürel anlatılara olanak tanıdığını belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital kültürün gelişiminde teknolojik inovasyonlar”** alt temasına ilişkin görüş belirten K11, “Günümüz dijital dünyasında dijital görsel kültür, dijital teknolojilerin ve internetin yaygınlaşmasıyla birlikte ortaya çıkan, dijital araçlar ve platformlar aracılığıyla üretilen, paylaşılan ve tüketilen görsel içerikleri ifade eder” ifadesini kullanarak, dijital görsel kültürün sosyal, estetik ve teknolojik dinamiklerle şekillendiğine dikkat çekmiştir.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün günlük hayat ve iletişimdeki rolü”** alt temasına ilişkin görüş belirten K7, “İletişim bile sanallıktan etkilenmiştir... eskiden iletişim için iki kişinin yüz yüze olmasına gerek varken şimdilerde yüz yüze’yi bırakın, kişiye bile ihtiyaç kalmadı” ifadesini kullanarak, dijital görsel kültürün bireyler arası iletişim biçimlerini kökten dönüştürdüğünü vurgulamıştır.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün günlük hayat ve iletişimdeki rolü”** alt temasına ilişkin görüş belirten K10, “Hızlı bilgiye medya üzerinden ulaşabilme, görsel aracılığıyla insanlara duygusal olarak dokunma” ifadesiyle, dijital görsel içeriklerin medya aracılığıyla hız ve duygusal etkileşim sağladığını belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün günlük hayat ve iletişimdeki rolü”** alt temasına ilişkin görüş belirten K12, “Medya ile istediğimiz içeriği daha kolay şekilde topluma yayarak iletişim kurmamızı sağlar ve bir kişi değil birçok kişiye etki etmemizi amaçlar” ifadesini kullanarak, dijital ortamların kitlesel iletişim kapasitesini ön plana çıkarmıştır.

“Dijital görsel kültürün kimlik, anlam ve algı inşasındaki rolü” ana teması altında **“Dijital içeriklerde anlam, manipülasyon ve algı yönetimi”** alt temasına ilişkin görüş belirten K7, “Sosyal medyanın manipülatif yönü, bilgi kirliliği, anonimliği bu kültürün şekillenmesinde büyük rol oynadı” ifadesini kullanarak dijital platformların olumsuz etkilerine dikkat çekmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat eğitime entegrasyonu ve pedagojik yansımalar” ana teması altında **“Pedagojik yansımalar ve öğretim sürecine katkıları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K11, “YouTube, Udemy gibi sanat platformlarında sanat atölyeleri sunulmaktadır... Khan Academy’de sanat tarihi dersleri, sanat eserlerinin yorumu gibi kaynaklara ulaşılabilir” ifadesini kullanarak dijital öğrenme platformlarının sanat eğitimi üzerindeki olumlu etkilerine işaret etmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat eğitime entegrasyonu ve pedagojik yansımalar” ana teması altında **“Pedagojik yansımalar ve öğretim sürecine katkıları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K8, “Sanat eğitimi popüler kültüre maruz bırakılmadan gerçekçi ve yenilikçi, sorgulanabilir estetik kaygılarla anlatılmalı” ifadesini kullanarak öğretim süreçlerinin dijital ortamda özgünlük ve estetik değerlerle desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün sanat ve tasarım pratiklerine etkisi”** alt temasına ilişkin görüş belirten K7, “Bu kültüre NFT ile örnek verilebilir... dijital bir eserin böylesine çılgınlık seviyesine gelmesi dijital görsel kültürün gücünü gösteriyor” ifadesini kullanarak, dijital sanatın piyasa ve toplum üzerindeki etkilerini çarpıcı biçimde ortaya koymuştur.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün sanat ve tasarım pratiklerine etkisi”** alt temasına ilişkin görüş belirten K9, “Dijital çizim uygulamaları, grafik tasarım uygulamaları daha yaygınlaştı... sanatçının tanınırlığı ve etkileşimi sosyal medyada daha kolay bir hale geldi” diyerek dijital araçların hem teknik üretimi hem de görünürlüğü nasıl dönüştürdüğünü ifade etmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün sanat ve tasarım pratiklerine etkisi”** alt temasına ilişkin görüş belirten K12, “Sanatçıya farklı bakış açısı yansıtmak, tasarımlara çeşitlilik katmak” ifadelerini kullanarak dijital ortamların yaratıcı süreçleri nasıl zenginleştirdiğini belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün eğitim ve toplumsal algı üzerindeki yansımaları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K9, “Dijital görsel kültür medyada daha hızlı bilgi alışverişi ve bilginin görselleşmesini sağlamıştır. Daha dikkat çekici ve akılda kalıcı olmalarını sağlamıştır” diyerek, bilgi aktarımında dijital görsellerin etkisine vurgu yapmıştır.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K8, “Dijital sanat eserleri, fiziksel sanat eserlerine göre daha öne açık... tam anlamıyla nereye varabileceği öngörülemez bir sanattır” ifadesini kullanarak dijital sanatın sınırsız potansiyeline dikkat çekmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K9, “Dijitalde de emek harcansa da geleneksel sanata göre daha fazla kolaylık var” diyerek iki tür sanat arasındaki üretim süreci farklarını belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K12, “Fizikselde istediğimiz sanatı icra ederken imkân olarak elverişli olmayabilir” ifadesini kullanarak dijital üretimin erişilebilirlik açısından avantaj sunduğunu belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K13, “Gelişen teknoloji ile birbirimizden etkilenecek yaygınlaşmış ve önem kazanmıştır. Teknolojinin bu bağlamda önemli bir yere sahip olduğunu düşünüyorum. Geçmişte geleneksel bir sanat tarzının ilgi görmesiyle zirveye ulaştığı dönemler olmuştur. Dijital sanat eserleri şu anda medyanın gelişimiyle birlikte daha çok ulaşılabilir olduğundan dolayı önemli bir yere sahiptir” ifadeleriyle dijital sanatın erişilebilirlik ve teknolojik bağlamda önemini vurgulamıştır.

“Dijital görsel kültürün sanat eğitime entegrasyonu ve pedagojik yansımalar” ana teması altında **“Sanat eğitimcisinin rehberlik rolü ve dijital yeterlikler”** alt temasına ilişkin görüş belirten K14, “Sanat eğitimcisi, dijital görsel kültüre hâkim olmalı ve verdiği eğitimde bunu araç olarak kullanabilmelidir” ifadesini kullanarak sanat eğitimcisinin dijital görsel kültüre uyum sağlama ve bunu pedagojik süreçte etkili kullanma zorunluluğuna dikkat çekmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün popüler kültür üzerindeki yansımaları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K15, “Dijital görsel kültür, popüler kültürde büyük bir etkiye sahiptir. Örneğin internet memeleri popüler kültürde çok yaygındır. Bunlar komik görüntüler veya videolar içeren paylaşımlardır ve hızla viral hale gelirler. Ayrıca dijital platformlar sayesinde popüler kültürün ürünleri ve karakterleri daha geniş kitlelere ulaşır. Örneğin çizgi roman süper kahramanları, popüler filmler ve diziler aracılığıyla milyonlarca kişiye ulaşır ve hayran kitlesi oluşturur” ifadeleriyle dijital görsel kültürün popüler kültürle etkileşimini ve yaygınlaşmasını açıklamıştır.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K15, “Dijital sanat eserleri bilgisayar veya diğer dijital araçlar kullanılarak yapılırken, fiziksel eserler elle yapılır veya geleneksel malzemeler kullanılarak üretilir. Dijital eserler kolayca kopyalanabilir ve çoğaltılabilirken, fiziksel eserlerin çoğaltılması daha zordur. Dijital eserler internet aracılığıyla hızla yayılabilirken, fiziksel eserlerin yayılması genellikle sınırlıdır” diyerek iki sanat türünün üretim ve yayılma süreçlerindeki temel farkları ortaya koymuştur.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün medya ve iletişim üzerindeki yansımaları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K16, “Dijital görsel kültür medya ve iletişim konusunda büyük gelişmelere yol açtı. Haberler daha hızlı yayılıyor. Sosyal medya platformları, bireylerin ve kurumların kendi içeriklerini üretip paylaşımlarını kolaylaştırdı. Bu platformlar kişilerin ve kurumların kendilerini daha hızlı ve geniş kitlelere duyurmasına neden oldu. Bilgi ve haberlerin görsel içeriklerle sunulması da bilginin daha hızlı ulaşmasına imkân sağlıyor. Twitter, TikTok, Instagram gibi sayfalarda insanlar artık haklarını arayarak kendilerini

geniş kitlelere duyurabiliyorlar” ifadesiyle dijital görsel kültürün iletişimde hız ve erişim kolaylığı yarattığını belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat eğitimine entegrasyonu ve pedagojik yansımalar” ana teması altında **“Pedagojik yansımalar ve ğretim sürecine katkıları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K16, “Günümüz teknolojileriyle genişleyen dijital görsel kültür sanat eğitimini ve görsel pedagojik yaklaşımlarını oldukça etkiledi. Dijital araçların ve sosyal medyanın olanakları yaratıcılık sınırlarını artırdı. Online platformlar ve sanat etkinlikleri daha imkandır hale geldi. Photoshop ve Procreate gibi uygulamalar dijital resmi herkese ulaşabilir kılıyor” ifadeleriyle dijitalleşmenin sanat eğitimindeki fırsatlarını açıklamıştır.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün sanat ve tasarım pratiklerine etkisi”** alt temasına ilişkin görüş belirten K17, “Sanat ve tasarım ürünleri içinde bulunduğu toplumun görsel kültür öğelerini barındırır. Dijital görsel kültür öğeleri günümüzde bir toplumun en çok maruz kaldığı şeylerdir. Doğal olarak sanat ve tasarım dijital görsel kültür ile i içedir” ifadesini kullanarak dijital kültürün sanat ve tasarım süreçlerine doğrudan etkisini belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K19, “Dijital sanat eserlerinde çoğaltma işlemi daha hızlıdır. Renk elde etme açısından mevcut teknikler vardır. Ancak fiziksel sanatta tüm bu ve benzeri şeyler dijitale göre daha yavaştır. Fiziksel sanatta fikir edinme ve yaratma süreci daha çoktur. Dijital sanatta ise planlama süreci ön plandadır” ifadeleriyle dijital ve fiziksel sanat arasındaki üretim süreçlerinin farklılıklarına vurgu yapmıştır.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Sosyal medya platformlarının dijital görsel kültürün şekillenmesindeki rolü”** alt temasına ilişkin görüş belirten K19, “Paylaşılan içerikler, akımlar ve popüler kültür dijital görsel kültürü yönlendirmekte” ifadesiyle sosyal medyanın kültürel oluşum ve yönlendirmedeki etkisini belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat eğitime entegrasyonu ve pedagojik yansımalar” ana teması altında **“Pedagojik yansımalar ve öğretim sürecine katkıları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K20, “Eğitim modelleri, küresel erişim, yeni sanat formlarının keşfi” ifadeleriyle dijital görsel kültürün eğitimde yeni pedagojik yaklaşımlar ve fırsatlar sunduğunu belirtmiştir.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K21, “Yapay zeka yardımı ile sadece yazı kullanarak görsel sanat eserleri oluşturulabilir ancak fiziksel eserlerde bunu yapamayız. Dijitalde eserin boyutunu esere uygun bir şekilde saniyeler içinde değiştirebilir ve eklemeler yapılabilir, fiziksel dünyada bunu yapmak zaman almaktadır” ifadeleriyle dijital sanatın esneklik ve üretim hızı avantajlarını açıklamıştır.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün tanımı ve manipülasyon yönü”** alt temasına ilişkin görüş belirten K22, “Teknolojinin gelişmesi beraberinde görsel kültür kavramı genişleyip dijital görsel kültür şekline de ayrılmıştır. Dijital görsel kültür, sanal ortamda gördüğümüz çoğu şeyi içine katar: reklamlar, afişler, videolar, resimler gibi. Dijital görsel kültürün aynı zamanda manipülasyon tarafı da vardır ve bu manipüle etmeyi bir sanat gibi işlerler. Algı yaratma, etkileme gibi insanların üzerinde etkilidir” ifadeleriyle dijital görsel kültürde manipülasyonun önemine vurgu yapmıştır.

“Dijital görsel kültürün sanat, popüler kültür ve toplum üzerindeki etkileri” ana teması altında **“Dijital sanat ile fiziksel sanatın farkları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K23, “Dijital mecraların her türlü bir sergiden daha fazla insana ulaşabilme potansiyeli vardır. Sanatçı dijital içerik üreterek sanat eserini değiştirebilir, hedef kitleyi manipüle edebilir ve çok daha fazla kitleye ulaşabilir. Klasik bir sergi mantığında belirli bir kitleye hitap edilir ve daha az insan sergiye katılır. Dijital medya araçları ise yediden yetmişe herkes tarafından kullanılır, dolayısıyla hedef kitlesi daha geniş ve manipüle etme olasılığı daha fazladır. Bu özelliği ile fiziksel sanat eserlerinden ayrılır” ifadeleriyle dijital sanatın erişim ve kitle etkisini tartışmıştır.

“Dijital görsel kültürün tanımı ve teknolojik etkileri” ana teması altında **“Dijital görsel kültürün medya ve iletişim üzerindeki yansımaları”** alt temasına ilişkin görüş belirten K24, “Dijital görsel kültür, medya ve iletişim alanlarında büyük etkiler yaratmıştır. Haberler daha hızlı yayılmakta, sosyal medya platformları bireylerin ve kurumların kendi içeriklerini üretip paylaşımlarını kolaylaştırmaktadır. Örneğin, sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştıran yapay zekâ uygulamaları ve kullanıcıların kendi görsellerini yükleyip analiz ettiren algoritmalar dijital iletişim ve görselliğin gelişimine katkı sağlamaktadır. Dijital teknolojiler, medya ve iletişimde görsel öğelerin üretimini, tüketimini ve yayılmasını değiştirmiştir” ifadeleriyle dijital teknolojilerin iletişimde yarattığı dönüşümü ortaya koymuştur.

Araştırmada Google Forms yoluyla ulaşılan 24 katılımcıdan elde edilen veriler, dijital görsel kültürün sanat eğitime, iletişime ve toplumsal yapıya yansımalarını aşağıdaki boyutlara dayalı olarak ortaya koymuştur. Bu boyutlar şu şekildedir:

(9) Dijital Görsel Kültürün Tanımı ve Teknolojik Etkileri çerçevesinde katılımcılar, dijital görsel kültürü teknolojik gelişmelere bağlı olarak şekillenen bir kültürel yapı olarak tanımlamaktadır. Sosyal medya, internet ve yapay zekâ gibi unsurlar bu kültürün temel belirleyicileri olarak öne çıkmaktadır. Katılımcılar, sosyal medyanın bilgiye erişimi kolaylaştırmasıyla birlikte görsel obezite, dijital kıtlık ve algoritmik yönlendirme gibi olumsuzluklar yarattığını belirtmişlerdir. Ayrıca, sanal ve karma gerçeklik gibi teknolojilerin iletişimde “varoluş biçimini” dönüştürdüğü ifade edilmiştir. Bu bağlamda dijital görsel kültürün yalnızca bir teknoloji ürünü değil, aynı zamanda yeni bir iletişim paradigması sunduğu görülmektedir.

(10) Dijital Görsel Kültürün Kimlik, Anlam ve Algı İnşasındaki Rolü çerçevesinde katılımcıların büyük bir kısmı, dijital görselliğin kimlik inşasında hem dönüştürücü hem de tehdit edici bir rol üstlendiğine dikkat çekmiştir. Batı merkezli karakterlerin yaygınlaşması, popüler kültürün dijital ortamda baskın hale gelmesi, yerel ve kültürel kimliklerin erimesine neden olabilmektedir. Katılımcılar ayrıca dijital içeriklerin anlam inşasında manipülatif yönleri olduğuna değinmiştir. “Beğeni ekonomisi”, “algı yönetimi” ve “dijital kölelik” gibi kavramlar, dijital görsel kültürün bireyin düşünce sistemine müdahale edebileceğini ortaya koymaktadır. Bu görüşler, dijital içeriğin yalnızca estetik bir üretim değil, aynı zamanda kültürel bir yönlendirme aracı olduğunu düşündürmektedir.

(11) Dijital Görsel Kültürün Sanat Eğitime Entegrasyonu ve Pedagojik Yansımalar boyutunda katılımcılar dijital araçların sanat eğitime entegrasyonunun öğrenci motivasyonunu artırdığını ifade etmektedir. Katılımcılar, dijital uygulamaların çoklu duyuya hitap eden öğretim süreçlerini mümkün kıldığını ve öğrencilerin görsel okuryazarlık, eleştirel düşünme ve empati gibi becerilerinin gelişmesine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Eğitiminin rolü bu noktada kritik bir önem taşımakta; yalnızca teknolojik araçları tanıtmakla sınırlı olmayan, aynı zamanda öğrenciyi bilinçli içerik üreticisi haline getirmeyi hedefleyen bir rehberlik anlayışı öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, dijital araçların sanatsal üretimde yaratıcı süreçleri desteklediği kadar, pedagojik sorumlulukları da artırdığı görülmektedir.

(12) Dijital Görsel Kültürün Sanat ve Tasarım Pratiklerine Etkisi boyutunda katılımcılar, dijital görsel kültürün sanat ve tasarım alanlarını dönüştürdüğünü ifade etmektedir. Dijital sanatın, fiziksel sanata göre daha kolay erişilebilir ve üretilebilir olduğu belirtilmiş; dijital tasarım uygulamalarının sanatçılara teknik çeşitlilik ve ifade özgürlüğü sunduğu vurgulanmıştır. Bununla birlikte, bazı katılımcılar dijital sanatın üretim kolaylığının estetik derinlik açısından bir tehdit oluşturabileceğine dikkat çekmiştir. Geleneksel motiflerin dijital ortamlarda yeniden yorumlanması, sanatçının hem kültürel bağ kurmasını hem de yenilikçi bir ifade biçimi geliştirmesini olanaklı kılmaktadır. Bu kapsamda dijital görsel kültür, bir yandan melez ifade biçimlerini teşvik ederken, diğer yandan hızlı tüketim döngüsünü de beraberinde getirmektedir.

(13) Dijital Görsel Kültürün Popüler Kültür ve Toplumsal Algı Üzerindeki Yansımaları bağlamında görüş bildiren katılımcılar dijital görselliğin popüler kültürle olan etkileşimi hem üretim hem de tüketim alışkanlıklarını dönüştüren bir unsur olarak değerlendirmiştir. Dijital platformlar aracılığıyla yayılan memler, karakterler ve içerikler; kısa sürede geniş kitlelere ulaşmakta ve kültürel kodların yeniden şekillenmesine neden olmaktadır. Bu süreçte toplumsal algı, daha çok görsel öğeler üzerinden inşa edilmekte; geleneksel bilgi aktarımı yerine anlık görsel deneyim öne çıkmaktadır. Dijital sanat eserlerinin kolay kopyalanabilirliği, düşük maliyetle üretilmesi ve hızlı yayılması gibi özellikleri, bu kültürel dönüşümün teknik boyutunu da yansıtmaktadır.

6. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Bu araştırma, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde öğretmen yetiştirme süreçlerinde dijital görsel kültüre dayalı görsel pedagojik yeterliklerin sorgulanması amaçlamaktadır. Bu bağlamda sanat eğitiminde dijital görsel kültürün uzantıları ve işe koşulmasının gerekliliğine ilişkin değişimler araştırmanın temel dayanağını oluşturmaktadır. Araştırmada sanat eğitiminde dijital görsel kültür ve yapay zekâ teknolojilerinin pedagojik, estetik ve yaratıcı süreçlerdeki yansımaları katılımcı görüşleri doğrultusunda incelemiştir. Elde edilen bulgular, dijital görsel kültüre dayalı farklı yeterlikleri öne çıkarmaktadır.

Katılımcılar, dijital teknolojiler ile karşımıza çıkan dijital görsel kültür bağlamındaki yeterliklerin sanat eğitimi süreçlerinde alternatif yaratım biçimleri, estetik çeşitlilik ve yaratıcı bakış açısının farkında olmakla birlikte; bu sürecin etkili biçimde uygulanabilmesi için öğretmen eğitimi, teknik donanım ve pedagojik yönlendirme eksikliklerine dikkat çekmişlerdir. Dijital görsel kültür sanat eğitiminin yapısal dönüşümünü tetikleyerek yeni bir sanat dili yapılandırmaktadır. Bu birleşim, yalnızca üretim süreçlerini değil; aynı zamanda öğrencilerin sanatla kurduğu ilişkiyi, anlamlandırma biçimlerini ve estetik algılarını da değiştirmekte ve dönüştürmektedir. Dijital içeriklerin yönlendirici doğası, popüler kültür ile kurduğu ilişki ve algoritmik yapıların bireyleri yönlendirme kapasitesi, sanat eğitiminde eleştirel düşünmenin gerekliliğini daha da ön plana çıkarmaktadır.

Dijital görsel kültürün yalnızca üretim süreçlerini değil; aynı zamanda öğrencilerin sanatla kurduğu ilişkiyi, estetik algılarını ve kültürel bağlamları anlamlandırma biçimlerini dönüştürdüğü ortaya konmuştur. Dijital teknolojilerin sunduğu ifade özgürlüğü ve üretim kolaylığı, sanatçı adaylarının çoklu araçlarla yaratıcı üretim yapmalarına olanak sunarken; hızlı tüketime dayalı estetik değer kaybı riski de göz ardı edilmemelidir.

6.2. Tartışma

Araştırma bulguları, günümüzde sanat eğitiminin yalnızca geleneksel teknik bilgi ve becerilerle sınırlı kalamayacağı; bunun ötesinde dijital ve teknolojik okuryazarlığı içeren çok boyutlu bir pedagojik anlayışa ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle

dijital teknolojiler ve yapay zekâ temelli uygulamaların yaratıcı süreçlere entegre edilmesiyle öğrencilerin ifade biçimlerinin çeşitlendiği, özgünlüklerinin arttığı ve eleştirel düşünme becerilerinin geliştiği söylenebilir.

Katılımcıların bir kısmı, dijital görselliğin kimlik inşasında ve toplumsal algıda baskın bir rol üstlendiğini; bu durumun yerel kültürler üzerinde erozyona yol açabileceğini vurgulamıştır. “Beğeni ekonomisi”, “dijital kölelik” ve “algı yönetimi” gibi kavramlarla tanımlanan bu süreçler, sanat eğitiminin sadece üretim değil aynı zamanda farkındalık kazandırma işlevini de üstlenmesi gerektiğini göstermektedir.

Dijital görsel kültüre dayalı görsel pedagojik yeterliklerin sanat eğitimi süreçlerinde anlamlı pedagojik senaryolarla bütünleştirilmesi günümüz teknolojik gelişmeleri ışığında kaçınılmazdır. Bu noktada sanat eğitiminde öğretmen adaylarının dijital görsel kültüre dayalı görsel pedagojik bakış açısı çerçevesinde yetkinleşmesi bunun yanı sıra dijital etik farkındalığı geliştirmesi önemli bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır.

Dijital çağda, sanat eğitime dönük süreçleri yeniden yapılandırmıştır. Bu yapısal dönüşüm içinde teknoloji ile ilintili yeterliklerin yaratıcı süreçlerde etkili bir şekilde işe koşulması önemli bir boyuttur. Bu boyuta dönük bir pedagojik yaklaşım dijital sanat uygulamaları ve görsel kültürün yansımaları yanında öğrencilerin estetik ve eleştirel düşünme becerilerini besleyen çok yönlü dijital okuryazarlıkları da içermelidir. Dijital görsel kültür, günümüzde teknolojik gelişmeler bağlamında yapay zekâ tabanlı sistemlerin de yansımaları ile farklı boyutlar ve yeterlikler içerir hale gelmiştir. Teknolojinin sanatsal üretimde nasıl kullanıldığına dönük eleştirel sorgulamadan yaratıcılığın çoğulculuğuna; yeni medya anlayışlarının dönüşümünden toplumsal ve kültürel dönüşümlere kadar birçok boyuttan bahsetmek olanaklıdır (Erişti, 2016). Bu nedenle, sanat eğitime dönük dijital görsel kültür dijitalite ile sınırlı kalmamalı, aynı zamanda öğrencilerin dijital dünyadaki dönüşümleri kavramsal olarak sorgulamalarına dönük yeterliklerle de genişletilmelidir. Bu sorgulama kimlik inşasından sanatsal var oluşa, görsel analizden çok yönlü perspektifle yorumlamaya kadar uzanan çoklu bakış açısını gerektirmektedir. Sanat eğitimi bağlamında öğretmen adaylarının dijital görsel kültür çerçevesi ile ilintili pedagojik yeterlikleri kazanmasının yanı sıra toplumsal sorumluluklarının da farkında olmaları gerekmektedir.

Dijital görsel kültürün öğrencilerin yaratıcılığını besleyen dönüşümü aynı zamanda dijital çağın gereksinimlerine uygun düşünsel becerileri de içermektedir. Bu yapı içinde estetik değerlerin yeniden yapılanışı ile beraber görsel kültürün toplumsal ve kültürel boyutlarının da yeniden yapılanışından bahsetmek gerekir (Duncum, 2022). Dolayısıyla, öğretmen adaylarının dijital görsel kültür yeterliklerinin teknolojinin toplumsal dönüşüme yansımaları düşünüldüğünde toplumsal da bir olgu olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Sonuç olarak, dijital görsel kültüre dayalı görsel pedagojik yeterliklerin sanat eğitimi süreçlerine entegrasyonu, teknolojik gelişmelerle birlikte kaçınılmaz hâle gelmiştir. Bu noktada öğretmen adaylarının dijital etik, eleştirel medya okuryazarlığı ve çoklu okuryazarlık yeterliklerini kazanması büyük önem arz etmektedir.

6.3. Öneriler

6.3.1. Araştırmaya Dönük Öneriler

Sanat eğitimi alanında öğretmen yetiştirme sürecinde yönelik dijital görsel kültür, görsel pedagoji yaratıcı yapay zekâ kullanımı, prompt tasarımı ve dijital etik konularının entegrasyonuna ilişkin uygulamalı alternatif çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Öğretmenlerin yapay zekâ araçlarını yalnızca teknik düzeyde değil, aynı zamanda eleştirel ve görsel pedagojik bir bakış açısıyla kullanmaları çerçevesinde uygulamalı araştırmalar yapılandırılabilir.

Görsel sanatlar öğretim programı çerçevesinde dijital sanat uygulamaları, yapay zekâ temelli üretimler, estetik analiz becerileri ve dijital ve görsel pedagoji kazanımlarını içerecek şekilde güncellenmelere dönük araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Öğrencilerle, yapay zekâ destekli üretimlerde özgünlük, etik ve kültürel bağlam bilinci kazandıracak öğretim senaryoları çerçevesinde araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Eğitim kurumlarında dijital sanat üretimlerini destekleyecek multidisipliner atölye ortamları (ör. dijital sanat atölyeleri) çerçevesinde görsel pedagojik yeterliklere dönük içeriklerle öğretim süreçleri odağında araştırmalar yapılandırılabilir.

Dijital görsel kültürün kimlik inşası ve anlam üretimi üzerindeki etkilerine odaklanan disiplinler arası çalışmalar geliştirilebilir. Sanat eğitimi bağlamında dijital içeriklerin eleştirel analizine yönelik ders içerikleri ve öğretim senaryoları yapılandırılabilir. Popüler

kültür, sosyal medya ve görselleşen dijital gündem konularının sanat eğitime etkisi bağlamında genç sanatçı adaylarının görüşleri ve deneyimleri üzerinden yeni araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Uygulamaya Dönük Öneriler

Sanat eğitimi alanında dijital görsel kültür ve yapay zekâ entegrasyonunu konu alan uygulamalı araştırmalar, eylem araştırmaları ve disiplinler arası projeler gerçekleştirilebilir

Öğrenci merkezli yapay zekâ uygulamalarının etkilerine dair uzunlamasına çalışmalar ile görsel pedagojik sürdürülebilirlik ve öğrenme çıktılarının izlenmesine dayalı araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Sanat eğitimi öğrencilerinin yapay zekâ destekli üretim deneyimi kazanabilecekleri proje temelli atölye çalışmalarına dönük uygulamalı araştırmalar gerçekleştirilebilir. Bu uygulama süreçlerinde görsel pedagojik yeterliklerin işe koşulmasına dönük ortamlar oluşturulabilir.

Görsel sanatlar derslerinde, öğrencilerin sanatsal anlatım becerilerini geliştirmek amacıyla yaratıcı pomatlarla görsel hikâye oluşturma çalışmalarına dönük uygulamalı sanatsal çalışmalar ve dijital görsel kültürel uzantıları sorgulanabilir.

Sanat eğitimi öğrencilerine yönelik dijital görsel kültür temelli yaratıcı proje yarışmaları veya sergi organizasyonları yapılabilir. Kimlik, kültürel çeşitlilik, göstergebilim ve toplumsal algı gibi temalarla dijital sanat çalışmaları üretmeye yönelik tematik atölye uygulamaları geliştirilebilir. Öğrencilerin yapay zekâ ile sanatsal üretim yaparken dijital etik, kaynak gösterimi ve anlam üretimi konularında rehberlik alabilecekleri eğitim içerikleri oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

- Avcı, E. (2018). *Görsel araştırma yöntemleri: Teori, uygulama ve örnek*. S. D. B. Erişti (Ed.), (3. baskı, ss. 100–110). Pegem Akademi.
- Barnard, M. (2002). *Sanat, tasarım ve görsel kültür* (G. Korkmaz, Çev.). Ütopya Yayınları.
- Bedir Erişti, S. D. (2023). Dijital Görsel Kültüre Dayalı Yaratıcı Pedagojik Yaklaşımlar. *Erkin (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Uluslararası Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi)*, 1(1), 49-60.
- Bostancı, M. (2019). Neoliberal politikaların tahribata uğrattığı iletişim arenasını doğru analiz edebilmenin yolu; Eleştirel medya okuryazarlığı (1. baskı, ss. 91–103).
- Çelikli, Z. (2021). Görsel kültür neyi amaçlar? (ss. 1–11).
- Duncum, P. (2022). Görsel pedagoji. S. D. B. Erişti (Ed.), (1. baskı). Pegem Yayıncılık.
- Duncum, P. (2016). Yansıtıcı araştırma yöntemi olarak gaze. S. D. Erişti (Çev. ve Ed.), *Görsel araştırma yöntemleri* (ss. 19-36) içinde. Pegem Yayıncılık.
- Duncum, Paul, (2008). Thinking critically about critical thinking: towards a post-critical' dialogic pedagogy for popular visual culture, *International Journal of Education though Art*, 4(3), 247.
- Duncum, P. (2003). Visual Culture in the Classroom. *Art Education*, 56(2), 25–32. <https://doi.org/10.1080/00043125.2003.11653489>
- Eker, M. & Aslan, H. (2010). Görsel kültür ve medya okuryazarlığı: Sanat eğitiminin kamusal açılımı. *Milli Eğitim Dergisi*, (187).
- Engin Güney. (2014). *[Doktora tezi]*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Erişti, S. D. B. (2023). Dijital görsel kültüre dayalı yaratıcı pedagojik yaklaşımlar. *Erkin Uluslararası Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, 1, 49–60.
- Erişti, S. D. (2022). Görsel pedagoji ile tanışma. S. D. Erişti & P. Duncum (Eds.), *Görsel pedagoji* (ss. 5-24) içinde. Pegem Yayıncılık.
- Erişti, S. D. (2020). Görsel kültür ve sanat eğitimi. In S. Tuna & A. O. Alakuş (Eds.), *Görsel sanatlar öğretimi* (pp. 157-214) içinde. Anı Yayıncılık.
- Erişti, S. D. B. (2018). *Görsel araştırma yöntemleri* (3. baskı). Pegem Yayıncılık.

- Erişti, S. D. B. (2016). *Yeni medya ve görsel iletişim tasarımı* (7. baskı). Pegem Yayıncılık.
- Freedman, K. (2003). *Teaching visual culture: Curriculum, aesthetics and the social life of art*. Teacher College Press.
- Irwin, R. L., & Erişti, S. D. B. (2021). *A/R/Tografi: Uygulama tabanlı araştırma yöntemi* (1. baskı). Pegem Yayıncılık.
- Mirzoeff, N. (1999). *An Introduction to Visual Culture*, New York: Routledge
- Özsoy, V., & Mamur, N. (2019). *Görsel sanatlar öğrenme ve öğretim yaklaşımları* (1. baskı). Pegem Akademi.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (M. Bütüm, S. B. Demir, Çev.; 2. Basım). Pegem Akademi.
- Saban, A., & Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri* (3. baskı). Anı Yayıncılık.
- Seelinger, A. (2002). Bildung und neu medien: Aesthetisch-technologische herausforderungen (ss. 110–150).
- Tanır, A. (2019). Yurtdışında farklı kültür görmeyi deneyimlemiş öğrencilere yönelik bir uygulama örneği: Görsel kültür. *Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1(2), 239–259.
- Türkkan, Burçin, (2008). *İlköğretim görsel sanatlar dersi bağlamında görsel kültür çalışmaları: Bir eylem araştırması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Cook, H., Apps, T., Beckman, K., & Bennett, S. (2023). Digital competence for emergency remote teaching in higher education: Understanding the present and anticipating the future. *Educational Technology Research and Development*, 71(1), 7. <https://doi.org/10.1007/s11423-023-10194-4>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

EK-1. Odak Grup Görüşmesi Soruları

Odak Grup Görüşmesi Soruları

1. Dijital görsel kültürün ve sanat eğitimindeki rolü nedir? Öğrencilere nasıl katkı sağlar?
2. Bu yeterlilikleri sınıf ortamında öğretmen olarak nasıl entegre ederdiniz?
3. Dijital medya araçlarının sanat eğitiminde kullanımı hangi açılardan önemlidir? Öğrenciler ile nasıl bir değer taşır?
4. Retorik kavramı dijital görsel kültür içinde nasıl kullanılır? Bir sanat eğitimcisi olarak retorik öğrencilerinize nasıl öğretirsiniz?
5. Ders içerisinde dijital görsel kültür kavramına yönelik nasıl işlemlerde, konularda ya da ürünlerde bulundunuz?
6. “Sanatçının odağının ötesine geçmek” kavramı size ne ifade ediyor?
7. Dijital eğitim araçları hakkında ne düşünüyorsunuz? Dijital medya araçlarını sanat ortamına entegre etmeli miyiz? Edersek hangi araçları etmeliyiz sizce?

EK-1. Dokuman Analizi Yolu ile Toplanan Sorular (Google Forms)

Dijital Görsel Kültüre Dayal

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

Dijital Görsel Kültüre Dayalı Görsel Pedagojik Yansımaların Öğrenci Görüşlerine Dayalı Sorgulanması

B *I* U

"Sevgili öğrenciler aşağıdaki sorular bu dönem aldığınız görsel pedagoji dersi kapsamında edindiğiniz yeterlikler çerçevesinde kazanımlarınızı sorgulama amacını taşımaktadır. Bu çerçevede dönem boyunca ele alınan:

Dijital görsel kültür
Dijital medya
Retorik
Rizomatik ilişkisellik
Görselin temsil gücü
Görsel pedagojiye dayalı öğretmen ve öğrenci yeterlikleri
Dijital görsel kültür içinde sanat eğitimcisinin rolü
boyutları çerçevesinde aşağıdaki soruları yanıtlamanız beklenmektedir.

Ad-Soyad

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

B *I* U

Ad-Soyad

B *I* U

Kısa yanıt metni

Anasanat

Kısa yanıt metni

Gelecek Mesleki Hedefler

B *I* U

- ☐ Öğretmen
- ☐ Sanatçı/Tasarımcı
- ☐ Öğretmen-Sanatçı/Tasarımcı
- ☐ Akademisyen
- ☐ Diğer...

Tt

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

Lisans sonrası eğitim hedefleri

B *I* U

- ☐ Yüksek Lisans
- ☐ Mesleki Gelişim Kursları
- ☐ Yurt Dışı Eğitim
- ☐ Diğer...

Size göre günümüz dijital dünyasını göz önünde bulundurduğunuzda dijital görsel kültür nedir?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Dijital görsel kültürün ortaya çıkmasında hangi teknolojik gelişmeler etkili olmuştur?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

Dijital görsel kültürün ortaya çıkmasında hangi teknolojik gelişmeler etkili olmuştur?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sosyal medya platformları dijital görsel kültürün şekillenmesinde nasıl bir rol oynamaktadır?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Dijital görsel kültürün sanat ve tasarım üzerindeki yansımaları nelerdir? Örneklerle açıklayınız.

B *I* U

Kısa yanıt metni

Dijital görsel kültürün medya ve iletişim üzerindeki yansımaları nelerdir? Örneklerle açıklayınız.

Tt

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

Dijital görsel kültürün ortaya çıkmasında hangi teknolojik gelişmeler etkili olmuştur?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sosyal medya platformları dijital görsel kültürün şekillenmesinde nasıl bir rol oynamaktadır?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Dijital görsel kültürün sanat ve tasarım üzerindeki yansımaları nelerdir? Örneklerle açıklayınız.

B *I* U

Kısa yanıt metni

Dijital görsel kültürün medya ve iletişim üzerindeki yansımaları nelerdir? Örneklerle açıklayınız.

Dijital görsel kültürün ortaya çıkmasında hangi teknolojik gelişmeler etkili olmuştur?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sosyal medya platformları dijital görsel kültürün şekillenmesinde nasıl bir rol oynamaktadır?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Dijital görsel kültürün sanat ve tasarım üzerindeki yansımaları nelerdir? Örneklerle açıklayınız.

B *I* U

Kısa yanıt metni

Dijital görsel kültürün medya ve iletişim üzerindeki yansımaları nelerdir? Örneklerle açıklayınız.

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

1

2

3

4

5

çok geleneksel

tamamen dijital

Dijital görsel kültürü tanımlarken hangi bağlamlar sorgulanmalıdır?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Yapay zeka temelli yeni potansiyeller ile "**sanatçının odağının ötesine geçmek**" ne anlama gelir?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sanat eğitimcisinin dijital sanat eğitimi ve dijital görsel kültür pedagojisindeki rolü nedir?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Tt

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

Günümüz dijital dünyası ile sanatın etkileşimi ne tür bir yapı ortaya koyar?

B *I* U

1 2 3 4 5

çok geleneksel ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ tamamen dijital

Dijital görsel kültürü tanımlarken hangi bağlamlar sorgulanmalıdır?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Yapay zeka temelli yeni potansiyeller ile "**sanatçının odağının ötesine geçmek**" ne anlama gelir?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sanat eğitimcisinin dijital sanat eğitimi ve dijital görsel kültür

Tt

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

Dijital görsel kültürün medya ve iletişim üzerindeki yansımaları nelerdir?
Örneklerle açıklayınız.

B *I* U

Kısa yanıt metni

Dijital görsel kültürün popüler kültür üzerindeki yansımaları nelerdir?
Örneklerle açıklayınız.

Kısa yanıt metni

Dijital sanat eserlerinin fiziksel sanat eserlerinden farkları nelerdir?

Kısa yanıt metni

Günümüz teknolojilerine dayalı genişleyen dijital görsel kültür ortamını
düşündüğünüzde sanat eğitimi ve görsel pedagojik yaklaşımlar
üzerindeki yansımaları nelerdir? Açıklayınız.

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sorular

Yanıtlar

24

Ayarlar

1

2

3

4

5

çok geleneksel

tamamen dijital

Dijital görsel kültürü tanımlarken hangi bağlamlar sorgulanmalıdır?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Yapay zeka temelli yeni potansiyeller ile "sanatçının odağının ötesine geçmek" ne anlama gelir?

B *I* U

Kısa yanıt metni

Sanat eğitimcisinin dijital sanat eğitimi ve dijital görsel kültür pedagojisindeki rolü nedir?

B *I* U

Kısa yanıt metni

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı : Ela KANTARCI

Yabancı Dil : İngilizce

Doğum Yeri ve Yılı :

E-Posta :

Eğitimi Bilgileri:

- 2022, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı, Eskişehir.

Mesleki Denevimi:

- 2022-halen, Es Group Medya, Genel Yayın Yönetmeni

Etik Kurul Onay Belgesi

Evrak Kayıt Tarihi: 29.05.2024

Protokol No: 739714

Tarih: 02.07.2024

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Güzel Sanatlar
BAŞLIK:	Sanat Eğitiminde Dijital Görsel Kültüre Dayalı Görsel Pedagojik Yansımaların Sorgulanması
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. S. Duygu ERİŞTİ
TEZ YAZARI:	Ela KANTARCI
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu